

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202326

UNIVERSAL
LIBRARY

K82

1K45B

461

శ్రీ లా నం .

పరిష్కార - 1929

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K82/K45B Accession No. K 461

Author శ్రీరామం.

Title పరిష్కార 1929

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಬಹಿಷ್ಕಾರ

ಒಂ ದು ಚಿತ್ರ

ಕೈಲಾಸಂ

ಸೂಚನೆ : — ಭೂತದಯವುಳ್ಳವರು ಜಗದೊಳು |

ಭೂತನಾಥನ ಪ್ರೇಮಪಾತ್ರರು |

ಭೂತದಯವನು ತೊರೆದ ಪಾಪಿಗಳೆಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೋ ? ||

ಸಾ. ರಾ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ರಾಮಮೋಹನ ಕಂಪೆನಿ

ಬಳೇಪೇಟೆ

—

—

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಸತ್ಯಲೋಧನಾ ಪ್ರಸಕ್ತ ಭಂಡಾರ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಮೊದಲು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದು : 'ಚಯಕರ್ನಾಟಕ' ವಾಸಪತ್ರಿಕೆ.
ಹೊಸ ಪ್ರಕಟನೆ: ಶುಕ್ಲ ಸಂ|| ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ, ಡಿಸೆಂಬರು ೧೯೨೯.

COPY RIGHT REGISTERED
Staging, Translating and all other rights reserved.

ಬೆಲೆ ಆರು ಅಣೆ

ಪಾತ್ರಗಳು.

ರಂಗಣ್ಣ	.	.	.	.	ಕಜೇರಿ ಮುಸ್ಸಿ.
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ	.	.	.	.	ಈತನ ಸ್ನೇಹಿತ; ಡಾಕ್ಟರು.
ಮಾಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ	.	.	.	.	ರಂಗಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ.
ನರಸು	.	.	.	.	ಹಿರಿಯ ಮಗಳು.
ಕಿಟ್ಟೊ	.	.	.	.	ಮಗ.
ಪುಟ್ಟ	.	.	.	.	ಕಿರಿಯ ಮಗಳು.

ಅನುಸಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಳಾದ ರಂಗಣ್ಣನ ತಾಯಿ.

ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು.

ಸ್ಥಾನ—ರಾಮಪುರ.

ಕಾಲ—ಅಧುನಿಕ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ತಿ ದ್ವ ಪ ಡಿ

-:-:-

ವುಟ ೭, ಪಂಪ್ಪಿ ೭

You must be brave ..... ಮುಕ್ತೋರ್ಗತಿಯೇನು ?

ಬಡಲಾಗಿ

You must be brave . .... ನೀನೇ ಹೀಗೆ Give way

ಮಾಡ್ಬೆ ..... ಮುಕ್ತೋರ್ಗತಿಯೇನು ?

ವುಟ ೨೦, ಪಂಪ್ಪಿ ೨೨

ಕಂಡ್ಬಿಡ್ಬಿ ಬೈಲಾ ಬಡಲಾಗಿ ಕಂಡ್ಬಿಡ್ಬಿ ಬೈಲಾ

ವುಟ ೨೦, ಪಂಪ್ಪಿ ೨೨

ಬಿರ್ರಿರೋದೇ ತಲೆನರ್ಮ, ನನ್ನದ್ದಾ

ಬಡಲಾಗಿ

ತಲೆನರ್ಮ, ನನ್ನದ್ದಾ ಬಿರ್ರಿರೋದೇ

ಬ ಹಿ ಸ್ವಾ ರ

ಪ್ರಥಮ ರಂಗ.

ಸ್ಥಾನ:-ರಂಗಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಕೋಣೆ.

[ಈತನ ಮುದಿ ತಾಯಿಯು ಅಂತ್ಯಕಾಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಳು. ರಂಗಣ್ಣನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವನು. . . . ವೆಂಕಮ್ಮನು ನರಸುವನ್ನೂ ಕಿಟ್ಟಿಯು ಕೂಸನ್ನೂ ಸಂತೈಸುತ್ತಿರುವರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭತನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವನು.]

ತಾಯಿ :-(ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು) ಹಯ್ಯೋ! ಮಗೂ....ನನ್ನ ಹದ್ದಾರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕೂಡಾ ತುಂಬದ ನಿನ್ನ . . . ಸಸೈಲಿಟ್ಟಿಟ್ಟು . . . . (ಮಗನನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟೋದ ನಿಮ್ಮಂದೇಗೆ . . . ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧ ತವ್ವೋದ್ದೇಶಿ . . . ಸತ್ತೊಸುವೆ ನನಗ್ಗದ್ಗತಿ ತಾನೇ ಎಲ್ಲಿದೂ? . . . . ಹಯ್ಯೋ! . . . ಕಾದಿದೂ . . . ಕಾದಿದೂ . . . ಕೊನೇಗೆ . . . ಮೋಸೋದ್ದೆಲ್ಲಾ . . . (ಕೈಯನ್ನು ನರಸುವಿನ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿ) ಯಾಕ್ಕುಟ್ಟಿದ್ದೀ ಶನೀ? . . . (ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ಗಂಗೋದ್ದ . . . ಗಂಗೋದ್ದ . . . ಮಗೂ . . . ಹೋಗ್ತಿರೋನೆ . . . . ಕಿವಿಲಿ . . . . ನಾರಾಯಣಾ, ನಾರಾಯಣಾನ್ನು.

ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ:—(ಥಟ್ಟನೆ ಕಾಶೀತಾಮ್ರದ ಗಂಗಾ ಕುಂಭವನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಕೈಯಿಂದ ತೋರಿಸಿ) ಡಾಕ್ಟರ್, ಅಕೋ ಅಲ್ಲಿ . . . ಪಂಚಪಾತ್ರ ಉದ್ಧರಣೆ ಪಕ್ಕಲ್ಲೇ ಇದೆ.

[ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ತಾಮ್ರದ ಚೊಂಬಿನಿಂದ ಪಂಚಪಾತ್ರಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ರಂಗಣ್ಣನು ಉದ್ಧರಣೆ, ಉದ್ಧರಣೆಯಾಗಿ . . . . . “ಅಮ್ಮಾ ! ಅಮ್ಮಾ !!” ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾ, “ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣಾ” ಎಂದು ಜಪಿಸುತ್ತಾ, ತಾಯಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುವನು.]

ನರಸು:—(ತಾಯಿಯ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಲುಕಿ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಾ) ಅಮ್ಮಾ ! . . . . ನನ್ಯಾಕ್ಕೆಪ್ಪತಾಳಜ್ಜಿ . . . . . ಸಾಯೋವಾಗೆ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—(ನರಸುವನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿ ಯಿಂದ) ಷ್! ಸುಮ್ಮಿಕ್ಕೊಂದ . . . ಈಗ್ಸುಮ್ಮಿರು.

ತಾಯಿ:—ನಾ . . . ರಾ . . . ಯ . . . (ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಳು.)

ರಂಗಣ್ಣ:—(ತಾಯಿಯ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ) ಹಯ್ಯೋಮ್ಮಾ ! . . . ಸಾಯೋವಾಗ್ಯೂಡಾ . . . ಸದ್ಗತಿ ಮೇಲ್ಸಂದೇಹಪಟ್ಟೊಂಡ್ಲತ್ತಾ? !! . . . ಸಾರ್ಥಕ್ಯದೇನೇ . . . ನಾಸ್ತುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೊಟ್ಟೀಲಿ . . . . (ನರಸುವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ) ಯಾಕ್ಕು ಟ್ಟಿದ್ದೀ ಶನೀ . . .

ನರಸು:—(ತಾಯಿಯ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಲುಕಿ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಾ) ಅಮ್ಮಾ . . . ಅಪ್ಪೂವೇ !! . . . ಬಯ್ಯಾನೆ . . . . . ಏನಮ್ಮಾ . . . . . ನಾನಮ್ಮಾಡಿದ್ದಪ್ಪು?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—(ನರಸುವಿನ ಹಣೆಯನ್ನಾಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಗದ್ಗದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ದಮ್ಮಯ್ಯ . . ನನ್ನೊಂದ . . . ಸದ್ಯ ಈಗ್ಸುಮ್ಮಿರು . . .

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—(ಮಂಚವನ್ನು ಸವಿಸಿರಿಸಿ ಮೃತಳಾದಾಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ) ರಂಗಣ್ಣಾ . . . You must be brave . . . . . ಮಿಕ್ಕೋಗತಿಯೇನು? (ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಮಂಚದಿಂದಿಳೆಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ) . . . . ಇನ್ನಾಕೆ troubles ಎನು . . . ಮುಗಿತು.

ರಂಗಣ್ಣ:—(ರಂಗಸ್ಥಳದ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಹಣೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) . . . Troubles ಮುಗಿತೂ!! . . . ಹಯ್ಯೋ! ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ . . . troubles ಎಲ್ಲುಗೀತೂ? . . . ನಾಳೇ . . . ಶವಾಸಸಾಗೊಕ್ಕೇ . . . . . ಜನಗ್ಗು . . . ಸಿಕ್ಕೇಕಲ್ಲಾ!!! (ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಬರಗುವನು.)

(ಫರದೆಯು ಥಟ್ಟನೆ ಬೀಳುವುದು.)

ದ್ವಿತೀಯ ರಂಗ.

ಸ್ಥಾನ:—ರಾಮವುರದ ಒಂದು ಬೀದಿ.

(ಕಾಲ:—ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅನಂತರ. ರಂಗಣ್ಣನ ತಾಯಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ.)

[ರಂಗಣ್ಣನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ರಂಗಣ್ಣ:—ನಮ್ಮನೇ ಹೆಚ್ಚಟ್ಟೇಗೆ ಇವತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣು ಸಿಕ್ಕೋದನಾಥ್ಯ ಅಂತ ಸಿಕ್ಕೆಯಿಸೊಂಡು, ನಾನೊತ್ತದ್ದೂ . . . ದಾರೀ ತಪ್ಪಿ, ನಮ್ಮೂರ್ದಡೆ ತಿಕ್ಕಿ, ಹಸ್ತ ಸೀವ್ವಳು ಸನ್ನೇರಿದ್ವೂ, ಇವೆರ್ದೂ ಏಕ್ಕಾಲದಲ್ಲೆ ಹೊಂದಿದ್ದು . . . . ಸೀವ್ವೇಳೋ ಹಾಗೆ, ದೈವ ನಿಯಾಮ್ನು . . . . ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮನೇ ಶ್ರಾದ್ಧಾಸ ಜರಗೊಕ್ಕೇ ನನಗಿರೋ

ಆತುರದಲ್ಲಿ, ತಡೀಲಾರದ ಹಸ್ತಿನ್ನ ತೀರೊಕ್ಕೊಳೊಕಾತುರ್ಪ ಡ್ಡಿರೋ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಮ್ಮನೇ ನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸ್ಬಿಟ್ಟು ..... ಆದ್ರಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಮಗೊದಗ್ಬಹುದಾದ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಗುರಿಮಾಡೋದು ನನಗೆ ಧರ್ಮವಲ್ಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಲ್ಲ. ಆದ್ರಿಂದ ನನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾಣ್ಣೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಂದಟ್ಟಾಡ್ತೊಂಡು, ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಗಲಿಗ್ಗತ್ಪಹುದಾದ ಜವಾಬ್ದಾರೀನ ವಹಿಸ್ಕೊಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ನೀವು ಕೇವಲ ಕ್ಷುತ್ಪೀಡೇನ ತೀರಿಸ್ಕೊಳ್ಳೋ ಆತುರದಲ್ಲಿ.... ದುಡ್ಡುಬಾರು....ನನ್ನೆಸು ರಂಗಣ್ಣ, ಗೋತ್ರ ವಾಸಿಷ್ಠ.

೧ ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:—ಮತ್ತಿನೇನ್ನೇಕು, ಸ್ವಾಮಿ? ವಾಸಿಷ್ಠ ಗೋತ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನುನೇ ನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೊಪ್ಪೊಂಡಾಕ್ಸಣ್ಣೇ ಅಪಾಯಾ ಅಂದ್ರೇನ್ನ ಮಗೆ?...ಅದೇನ್ನವಾಬ್ದಾರಿ ಹತ್ತೀತು ನಮ್ಮೆಗಲ್ಲ....ನಾವೆಲ್ಲ....ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಾನೇ?

೨ ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:—ಹೌದು ಭಟ್ಟಿ....ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ. ಅದೇ ನನ್ನೂ ಆತ್ಮರ್ಪ....ನಿಮ್ಮನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕೊಪ್ಪೊಂಡು ನಿಮ್ಮಿವತ್ತಿನ್ಮುತ್ಯಾಸ ನಡ್ಡಿದ್ರಿಂದ ನಿಮ್ಮರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಭಾಗಿಗಳೇ ಹೊರ್ತು....ಅಪಾಯ ಎಂಥಾದ್ದು ನಮಗೆ?

ರಂಗಣ್ಣ:—ಕೇಳೇ....ಇವತ್ತಿನೈಲಾಸ ನೀವುಗ್ಗು ನಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟಿ, ನಿಮಗೊಂದ್ವೇಳೆ ಬದಗೋ ಅಪಾಯಾನ....ಒಂದೇ ಮಾತ್ರಿ ಹೇಳ್ವಿಡ್ತೇನೆ....ಬಹಿಷ್ಕಾರ! ನನಗಾಳವ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಬಿದ್ದಿದೆಯೋ ಅದೇ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ನಿಮ್ಮೂ ಬೀಳ್ಬಹುದು, ಬಹಿಷ್ಕಾರ!

೧ ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:—(ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದು) ಬಹಿಷ್ಕಾರ! ನಿಮಗೆ! ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ!.....ಕ್ಷಮಿಸ್ಸಾ. ಎಷ್ಟೋ ಕೃತ್ರಿಮಾನ ಮಾಡೊದ್ದ ಕರುಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ..... ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ದಿಂದ್ಲೆ ಪುನಃ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಬಾಹ್ಮಣ್ಯೇನುಳಿಸ್ಕೊಟ್ಟು ಬದಕ್ಕಿರೋ ಶಾಂತಿಮೂರ್ತಿಯಾದ ಸನ್ನಿಧಾನ ..... ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೇಂದ್ರೇನು?

ಬಹಿಷ್ಕಾರಾದ್ದೇನು ?....ನಿವೃತ್ತಿಹಿತವೆಂಬುದು. ಕೋಪಿಸ್ಕೊಬೇಡಿ, ಎನ್ ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯವೇ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯವೇ, ಶಿಶುಹತ್ಯವೇ....ಇಲ್ಲ, ನೀವೇನು ಮಾಡುವುದರೇ ?...ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ರಂಗಣ್ಣ:—ದಯವಿಟ್ಟೇಳಿ, ನೀವೇಳೋ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನೆ ನಾನಾಡಿದ್ದೇ ಆದ್ರೆ, ಸನ್ನಿಧಾನ ಇಲ್ಲ...ಸರ್ಕಾರವೇ ಗಲ್ಲಿಗಾಳಿತ್ತನ್ನೆ. ಇನ್ ಮಾನುಭಕ್ತಿ... ಮಾನುಭಕ್ತಿಗೂ, ಮದ್ಯಪಾನಕ್ಕೂ, ಆದ ಎಷ್ಟೋ ಭಿನ್ನತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಇರೋ ಧನ ನನಗೂ ಇದ್ದಿದ್ರೆ, ಅವರಿಗಿಲ್ಲದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಇಲ್ಲದಿತ್ತು....ನಾನೋ ನನ್ನ ಮರ್ಮದಲ್ಲೂ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕಲೆಯಾಗದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೃಹಸ್ಥ, ತನ್ಮಾತೆ ಧರ್ಮದ ಜರಗೋಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ, ಎಳೆಬಿಡದೇ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರೋನೋ...ನನ್ನ ಹತ್ಯೆ, ನನಗಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷವಿಲ್ಲದ್ದು. ಧನವಿಶಾಚಿ ಬಾಯ್ಲಿಬಿದ್ದು, ಆ ಧನದಾ ವೇಶ್ಯೆಯರೋ ಸಮಾಜ, ಧನವಿಲ್ಲದೋ ನನ್ನೇಲೆ ಎತ್ತಿರೋ ಕೈಯ್ಯು . . . . ಸನ್ನಿಧಾನವೂ, ಅನುಮೋದಿಸಿ, ಧನಸಂಚಯನ ಮಾಡೋ ವೈಶ್ಯ ವೃತ್ತಿಯೂ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಹೊರತು, ಧನವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ್ದು....ತಾವೊಳಗೆ ಕರುಣಾ ಪೂರಿತರಾದ ಶಾಂತಿಮೂರ್ತಿ....ಸನ್ನಿಧಾನ... ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯವಂ ತ್ರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನೇ ಹೊರತು, ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದ ಬಡವಿಗೆ....ಬಹಿಷ್ಕಾರ. . . . .ನನ್ನ ರಿಶ್ತೆಯೇನು ಎಂಬುದೇನು.... ಅದನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೇಲಿಡ್ಡೇ ಲೇನೇ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನರಮಾನ ಯೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಿಸ್ಕೊಬೇಕು. ನನ್ನಾರ್ಹವೂ ಧರ್ಮದ ಯಥಾವಿಧಿ ಜರಗುತ್ತಿದ್ದೆ..., ನನ್ನೊಟ್ಟಿಲ್ಲು ಟ್ಟಿದ್ದುಗೂ, ವಿವಾಹವಯಸ್ಸು ಹೊಂದಿದಾರಭ್ಯ....ವರನ್ನಿಶ್ಚಯಿಸ್ಕೊಕ್ಕೆ ನಾನಪಟ್ಟಷ್ಟು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ,....ಆದ್ರೆ ನಾನೇಲೇಳಿದ್ದಾಗ ಧನವಿಶಾಚಿಗೆ ದಾಸರಾದ ಸಮಾಜ ಎಷ್ಟುರೋ ವಶವಾಗಿತ್ತು ಪದಗೋ ಹಣ, ಕೇವಲ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ....ಸಮಾಜ, ಸನ್ನಿಧಾನಗಳ ವರ್ತನೆಗೆ ವಶಪಟ್ಟ ಪ್ರಕೃತಿ ನನ್ನೇಲೆನಿಕ್ಕಿದ್ದೇ

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸನ್ಮತ್ತೀನಾ ರಜಸ್ವಲೇಯನ್ಯಾಗಿ ಮಾಡ್ವಿಟ್ಟು ....
 ಇನ್ನು, ಅವಿವಾಹಿತಳಾದ ರಜಸ್ವಲೇನ ಮನೆಯಿಂದ ವದ್ದೋಡಸೆ
 ಇರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚಂಡಾಲ್ನಿಗೆ ಸಮಾನ ಅಂತಾ ತೀರ್ಮಾನಿ ಬಹಿ
 ಷ್ಕಾರ ಕರುಣಿಸಿದ್ದು....ಸನ್ನಿಧಾನ....ಇದ್ರ ಫಲ ಎರ್ತು ವರ್ಷದ
 ಶ್ರಾದ್ಧ ತಪ್ಪೋಯ್ತು ನಮ್ಮಂದೇಗೆ. ಆ ಮೇಲ್ನತ್ತ ನಮ್ಮಯಿ ನನ್ನೆ
 ಯಿಷ್ಟಿಂಡ ಮುಟ್ಟೋ ಇರೋ ನಮ್ಮಂದೇನ ಸೇರೋ ಎಷ್ಟಾದಲ್ಲಿ
 ಸಂದೇಹಪಟ್ಟೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟು. ಅವ್ವು ಹೋದಮೇಲೋ
 ನನ್ನೆ ಹಿಕ್ಕುತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣವಾಗಿ, ಸರಸ್ವರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇರೋ
 ನನ್ನೆ ವರ್ಮಾನ ಹೆಚ್ಚು ತೂಗುವೇ....ಮಿಕ್ಕನೆಗ್ಗಲ್ಲ ಎಂಟಾಣೆಗೆ
 ಬಡೋ ತರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಮುಂದೊದಗ್ಬಹುದಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೇಂತ
 ಎಂಟ್ರೂಪಾಯಿ ನನ್ನಿಂದ ಸುಲೊಂಡು. ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೂನೂವೇ
 ಎ.ಕ್ಕೋರ್ಮನೇಲ್ವಂಪಾದೋದ್ರ ಹತ್ರಷ್ಟು ನನ್ನತ್ರ ಎಳೊಂಡು
 ಈ ಎರ್ತು ವರ್ಷವ್ವ ನಮ್ಮನೇ ಕೃತ್ಯಗಳ್ಳ ನನ್ನಗುಹಿಷ್ಕಾರ ಬಿದ್ದಿ
 ದ್ರೂನೂವೇ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ನಡಸ್ತಲೇ ಇಧಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ.
 ಅದೇ ಪುಕಾರ ನಿಮಗೂನೂ ಕಟ್ಟಿ ಎರ್ಪಡ್ಸಿರೋ ಸಂಭಾವ್ನೆಗೆ
 ಹತ್ರಷ್ಟು ಒದಗೋಕ್ಕೂನೂ ಸಿದ್ಧ. ಆದ್ರೆ ನಿಮಗಿದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರ
 ಸ್ಥೇನೇನೆ ನಿಮ್ಮೆಯಿಂದ ನನ್ನತತ್ವಾನ್ಮಾಡಸೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ
 ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನಿಗಾಕಿದ ಪಾಪ ನನ್ನಲೇ ಮೇಲೆ ಬೀಳಾರ್ರು ಅಂತ
 ವಂಚ್ಚೆ ಇಲ್ಲ ಎವರಿದ್ದು, ನನ್ನರಿತೇನ....ಅಕ್ಕೋ ನೋಡಿ....ಈ
 ಬೀದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಎಡಾನ್ಸಲುಗಳೂ....ಸಮ್ಜಾತಿಗ್ಗೆ ಮನೆಗ್ಗು....
 ಇವುಗಳೊಂದೊಂದ್ವನೇಲೂ, ಅನ್ನೋನ್ಯ ಐಕ್ಯತ್ಯಗಳ್ಳ ಕೊಡ್ತಿದ್ರೂ
 ನೂವೇ, ಪರಸ್ಪರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗನ್ನಾಹಾಕೋ ಯೋಗ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿ
 ಧಾನೆ ದೇವ್ರ ಸಂಕುಟಂಚ್ಚೆಲ್ಲಾ....ಅದಿಂದ ಒಂದೊಂದ್ವನೇಲೂ
 ವಿಚಾರ್ನಿ....ನನ್ನರಿತೇನ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು ನನ್ನಾತಿಗ್ಳಭೇನೂ ಕೇಳಿ
 ದ್ವೇಲೆ, ನಿಮ್ಮನನ್ನಂಪೂರ್ಣಗೊಪ್ಪಿ.... ನಮ್ಮನೇ ಕರ್ಮಗಳೊ
 ಮ್ಪೊಂಡು ನನ್ನಿತ್ಯಗಳಿಗ್ಗಿಂಡಾನ್ತಲೊನ್ನೇ ಸಹಾಯಾನ್ಮಾಡೋಕೆ ನಿಮ
 ಗಿಪ್ಪಾವಗಿದ್ದುಕ್ಕೇನೇ...ನನಗೂ ನನ್ನೂಹೋಗೂ ಸಂಪಿತ್ಯಗಳಿಗೂ

ತೃಪ್ತೀ ಅಂತನ್ನೇಳೋಕ್ಕೊಕಾದ್ನನ್ನಾರ . . . . ನಾವೀಗ್ಗಾಡ್ನಿಂದ
ಕಾಳಮ್ಮನ್ನೂಡಿ ಪ್ರಾಕಾರ್ಥಲ್ಲೇ ಕಾದಿರೋನೆ. ಹೋಗ್ಬನ್ನಿ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಣ:—ಅದಕ್ಕೇನು ಸ್ವಾವಿಾ? ಸಿಮ್ಮಿಷ್ಟವಿದ್ದಂತೇ
ಆಗ್ಗಿ.

[ರಂಗಣ್ಣನು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹೋಗುವರು.]

ತೃತೀಯ ರಂಗ.

ಸ್ಥಾನ:—ರಂಗಣ್ಣನ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಕೋಣೆ.

[ರಂಗಣ್ಣನ ಐಹಿಕಸ್ಥಿತಿಯು ಗುಣವಾಗಿರುವುದು : ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ನಿಲುಗನ್ನಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾದುವು.]

(ಕಾಲ:—ದ್ವಿತೀಯ ರಂಗದ್ದು)

[ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನೂ ನರಸುವೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ನರಸು:—ಅವ್ವಾ, ಅನ್ನತ್ತಪ್ಲೇಸಿಳ್ಳಿ . . . . ಗಂಜೀ ಒಸ್ತ
ದಾಯ್ತು . . . . ತರಕ್ಕಾರಿ . . . . ಗಡ್ಡೆಗೆಣ್ಣಾಗ್ಗು ಬೇಯ್ತಾ ಇವೆ. ....
ಇನ್ನೇನವ್ವಾ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಬಾಳೇಯೆಲೆ ಕಟ್ಟಿಚ್ಚಿಡು .... ಇದೋ ಬಂದೆ
ನಾನೇ (ನರಸುವು ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವಳು) .... ಕಿಟಿಲ್ಯ ಯಾಕ್ಪರಿಲ್ವೋ
ಇನ್ನೂ.. ಇನ್ನಿಪರೋಚ್ಚೆಲ್ಸೋನಾಯೋ ಕಾಣ್ತಲ್ಲಾ.... ಇದ್ಯಾವ
ಪುರಾಕೃತ ಪಾಪದ್ವಲಿಲ್ವೋ .... ಇದೆಂಥಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯೋ .... ದೇವೋ
ಬಲ್ಲ...ಸದ್ಯ ಇವತ್ತಿನ್ನುಮಕ್ಕೇ ಇಬ್ಬಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿದೆಲ್ಲಾ
ಆದ್ವಾಗಾಯ್ತು....(ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾ)ಯಾರು! ಇವೇನೋ!
ಅಲ್ಲಾ....ಕಿಟಿಲ್ಯ.

ಕಿಟಿಲ್ಯ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಇಕೋಮ್ಮಾ ಪಂಚೆಗ್ಗು . . . .
ಇನ್ನೇನ್....ಸಾ ನಾ ಮಾಡಿ...ಧೋತ್ರಗಳ್ಳ ನೆಸಸಿ ಒಣಗೋದ್ತಾನೆ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಹೂಂ.

ಕಿಟ್ಟೋ:—(ಬೀದಿಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ಅಕ್ಕೋ ಅಮ್ಮಾ ಬಂದ....ಮುಖಾಂತೋಡಿದ್ದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ರು ಸಿಕ್ಕಿದ್ವಾಗ್ಗೇ ಕಾಣುತ್ತೆ; ನಾನಿನ್ ಸ್ನಾನಕ್ಕೊರತ್ತೇನಪ್ಪಾ! ಹಂಡೇಲ್ಲೀರಿಭೆ ತಾನೆ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಹೂಂ ನೀರೂ ಸೇದಿ....ಹಂಡೇನೂ ತುಂಬಿ.... ಕಟ್ಟೀನೂ ತಾನೇ ವಡ್ಕು....ಕಾಸಿಟ್ಟಿದಾಳೆ....ನರ್ಸು....

[ಕಿಟ್ಟು ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವನು. ರಂಗಣ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ...ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ರು?

ರಂಗಣ್ಣ:—(ಎಗತಾಳಿಯಿಂದ) ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ್ರಾದ್ದು.... ಆದ್ರವು... ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ! ಅಲ್ಲೋ! ನನಗಿನೂ....ಸಂದೇಹವೇ!

ವೆಂಕಮ್ಮ:—(ಆತುರದಿಂದ) ಇದೇನಿದೂ?...ಅರ್ಥವಾಗ್ಗಿಲ್ಲ ನನ್ನೆ....ಯಾರದು ಮೊಮ್ಮೊಂಡಿರೋದೂ . . . . ನಮ್ಮೂರಲ್ಲೇ? . . . .ನಮ್ಮಿಳಿದವ್ರು?

ರಂಗಣ್ಣ:—ಯಾರೇನೂ? (ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ) ಈ ಮೂರೋ ರೂಂಬೋ ಚಪ್ಪ....ಇನ್ನೂ ಇಟ್ಟೊಂಡಿದಿಯಾ ನಿಮ್ಮನನ್ನಲ್ಲಿ?...ಬೆಳಗ್ಗಿಂದಾ ತಿರ್ಗೀ ತಿರ್ಗೀ .... ಮೂರ್ಬಾಕ್ಲು ಸೇರಿ ... ಸುಂಕದ್ಕಟ್ಟೀಲೂ ತಿದ್ದೆ....ಕಾಲೋತು....ಬಂದ್ವೇರಿದಿಬ್ಬು ಪರಸ್ಪರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ರು.... ಕೇಳಿದರೈಥಾಪುಕಾರ...ಮೂರ್ಬಾಕ್ಲಿ, ಮಳೆ ಹ್ಯಾಗೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಜನಾರೋಗ್ಯ, ಅಮಲ್ದಾರ್ತ ಹೆಸರು. ಕೊನೇಗೂನೂ .... ಯಥಾ ಪುಕಾರವಾಗ್ಗೇ ಮುಟ್ಟೀ ಮುಟ್ಟಿದ್ರು .... ಪುಶ್ಕೇನಾ ....ಮೂಟದ ನ್ಯೂಲ್ದ ಎಷ್ಟಾನ....ಇನ್ನೇನು ಹೇಳೊಂಡೆ ಹಣೇಬರಾನ .. ನಿಮಂ ತ್ರಣಕ್ಕೇಂತ ಆಡ್ತಿದ್ದನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ರು ಬೇಟೀನಾ! ಇನ್ನೊ ಮೊಳ್ಳೋಕೇನವರಿಗ್ಚ್ಚಂತ್ರ! .... ಉಕ್ಕಡೆ ಕಾಲ್ತಾಕ್ತಾ .... ಹಣ್ಣಾ ರೋದು! .... ಸಕ್ರೇಪಟ್ಟದಲ್ಲೀಳೋದು! ....ಹಾಲ್ದ ಲ್ದಮೋದು, ಅಂಬೋಉಪ್ಪಾನಾನ....ನಾನ್ಹುಡ್ಕಿ ದಣ್ಡು ಸುಂಕದ್ಕಟ್ಟೀಲಿ ಕೂತಿ

ದೃಢಕೃಷ್ಣ, ಅವರೂ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಬಂದು ನನ್ನಂಧಿ ದೃಢಕೃಷ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ದೈವಸಿಯಾಮ್ಮ ಅಂತ ಹೇಳಿಕ್ಕೂಳಾ ಬಂದ್ನೇರಿದ್ದಿ ... ನಮ್ಮಾತಿಗ್ಗೆ ಸರ್ದು ... ಇನ್ನೇನ್ನಿ ಸಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದು?... ಬಂತು.... ಹೋದ್ವರ್ಷ ಶ್ರಾವ್ಯದ ಚಾಪ್ಪು .... ಬಂದ್ವಾಹ್ನಿ ಲಾ.... ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಗೊಗ್ಗಯ್ಯನೋರಿ, ಹೆದರೋಡ್ನಿದ್ದು.... ಇನ್ನಾತಿಗ್ಗೆ ಬಾಯಿಂದೊರಟು ಅವು ತಿಳಿಕ್ಕೂಳಿಕ್ಕೂಡ್ಲಾಗಿ . . . ನಾನೇ ತಿಳಿಸೋದ್ದೇಲೂ ಅಂತ ... ಸಮ್ಮನೇ ವಿಚಿತ್ರ ಚರಿತ್ರೇನ.... ವಿವರ ದ್ದಲ್ಲೆ .... ಅಪುಗೂ ಹೇಳ್ತೆ ಬುದ್ಧಿವಾದಾನ .... ಹಸಿವನ್ನಲಾಟೇಲಿ ನಮ್ಮನೇ ಸಮಾತ್ರಣಕ್ಕೊಪ್ಪೊಂಬಿಟ್ಟು, ಮುಂದಿಕ್ಕೊಪ್ಪಿದಾದ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಅಪಾಯಾನ ಅವಿಗೆ ಮೊದ್ಲೇ ತಿಳಿಸ್ತೇ ಇದ್ದಾಪ ನನ್ನೇಡ ; ನಮ್ಮಾತಿಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ್ನಿ, ನನ್ನರಿತ್ರೇನ ಅಪರಾಧಿಯಿಂದರು, ಆಮೇಲೊಂದ್ವೇಳೆ, ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿನಾ ಕನಿಕಸಿ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಇವತ್ತಿ ನ್ನಿಲ್ಲಾನ್ನ ಡಿಸ್ಕೋಡೋಕೆ ಬಪ್ಪೋದಾದ್ದೇನ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನೆಮ್ಮಿ ಅಂತ್ದೇಳೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಹೃದಯಾ ಬೇಯಾ, ನಾನ್ಹಾಕದಾಜ್ಞ ಧ್ವಂಸೇ ಮುಂಚೇನೇ ಬಂದು ತಿರ್ರೀ.... ಜರಗ್ವ್ಯವಾರವಿಶೇಷಗೆ ಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಿವರ್ದು .... ಹೊನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ.... ನನ್ನೊಡ್ವಪ್ಪನ ಮಗ ತನ್ನವ್ವೇ ಅಂಗ್ವೇನೇ ಇವು ಮುಂದಿಟ್ಟು.... ತನ್ನನೇ ಮೃಷಾನ್ನ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ... “ಈ ವಾರಲ್ಲ ಜಾತ್ರೆಟ್ಟ ರಂಗಣ್ಣನೇಲಿ ತಿಂಧ್ರಪ್ಪಾನ್ನ ನಿಮ್ಮೆಗೊಗ್ಗೀತೇ?... ಮತ್ತೆ ಮುಂದ್ಸಂಭವೋ ಬಹಿಷ್ಕಾರಾನೂ ತಪ್ಪೇತೇ ನಿಮ್ಮೆ.... ಇಲ್ಲ, ಆ ಮನೆ ಧೋತ್ರದ್ದೇಲೇನಾದ್ರೂ ಚಪ್ಪ ಬಿದ್ದುಕ್ಕೆ ... ನನ್ನಂಗ್ವೇಲಿ ನಿಮಗ್ವೇಕಾದ್ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನ ನೀವಾರ್ನಿಕೊಂಡದ್ದಿಂದ ನನಗೇನೂ ಸಪ್ಪಿಲ್ಲ.... ಇನ್ನಿದಮೇಲೆ .... ನೀವಲ್ಲೇ ಹೊಗೋದಾದ್ರೆ .... ನಿಮ್ಮೂರ್ದೇವು ಮುಟ್ಟೋಕ್ಕುಂಚೆ ನಿಮ್ಮೇ ಪ್ರತಾಪ ನಿಮ್ಮೂರ್ದೇವ್ವೇ ವಿಷ್ಯದಲ್ಲೇನೂ ಸಂದೇಹ ಇಟ್ಟೊ ಕ್ಕೇಡೀ” ಅಂದದ್ದೂ, ಮತ್ತಿವು ತಲೇಕೆರೀತ.... ಜನಿವಾರಗಳೇವಾ, ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲೋಚ್ಚಿ “ ನಿಮಾತ್ರಣಕ್ಕೇಂತ .... ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವರೂಪಾ .... ಬಬ್ಬುಹಸ್ತ ಕಾದಿರೋವಾಗ .... ಇನ್ನೊಂದ್ವುಡೆ

ಭೋಜನ ಮಾಡೋದು ಮಹತ್ವಾಪ " ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸ್ಕೊಂಡು ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟದ್ದೂ, ಹೇಳಿಸ್ಕೊಂಡು....ಅಲ್ಲೇ ನಾನಿರೀಕ್ಷಿಸ್ಕೊಂಡೇನೇ ಕೊನೆಗೆ ಶುಂಠೀನೂ ಸೋಕ್ಸಿದ್ದು....

ವೆಂಕಮ್ಮ :—(ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾ) ಶುಂಠೀ !! ಅದೇನು ?

ರಂಗಣ್ಣ :—(ಅತಿ ಉದಾಸೀನವಾಗಿ) ಏನೇನೋ....ನನ್ನೆಡ್ಡು ಸ್ವಿಗಿರಿಗೆ ಆದ ಪ್ರಮೋಷನ್ನು ಬಿತ್ತೂಂತಾಣತ್ತೆ ಅವರಿವಿಗೇ. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಭಾವಮೃದನ್ನು . . . ಇಲ್ಲ ನಾ ಫೀಸಿಗೆ ಸೇರಿಸ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಅವರ್ಮುಟುಂಬಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಹದುಪ್ಕಾರವಂತೆ! ಅಲ್ಲೇ ನಾಳೇ ವಂದ್ವೇಳೆ ....ಬಹಿಷ್ಕಾರ . . . ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ....ಮುಂತಾದುವುಗ್ಗು ದುರದೃಷ್ಟ ವಶಾತ್ ಒದಗುವ ಸಂಭವಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರೋ ಹಾಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರೋ ಮಾತೆತ್ತಿದ್ದು ... ಒಪ್ಪಸ್ತೆ ಏಜಂಟ್ ಪಟ್ಟೀನಾ ....ಸನ್ನಿಧಾನದ ರೇಟ್ ಪ್ರಕಾರ ತಲಾ ನೂರುನೂರು ರೂಪಾಯಿಯ ಕೈಲೊಟ್ಟು . . . ಸಂಪ್ರದಾಯದ್ವಾರಕಾರ ... ಸಂಭಾವನ, ವಸನ ಇತ್ಯಾದಿ ಮರಾಢಿ, ದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡೋಕೊಪ್ಪೊಂಡು, ದೇವ್ಗೆರೆ ಕಟ್ಟೀಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟು....ಇಲ್ಲವೆ. ಇದಕ್ಕೇ ನಾನು ಸಂದೇಹಪಟ್ಟದ್ದು .... ದುಡ್ಡಾಗಿಸೆಪಟ್ಟೊಂಡು ಇವತ್ತಿಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯವೊಡೋರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಲ್ಲೋ ಅಂತ....

ವೆಂಕಮ್ಮಾ :— ಏನೋ! ದೇವಿಷ್ಟುಮಟ್ಟಿ ದಯಿಟ್ಟು ಕಳಿಸ್ಸಿಲ್ಲಾ !! ಅವರಾ....

ರಂಗಣ್ಣ :—ಹಯ್ಯೋ ವೆಂಕೂ....ದೇವ್ರೆಲ್ಲೀ ?....ನಾವೆಲ್ಲೀ.... ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ನಿಗ್ಗ್ರಹ್ಮ ಹಣವಾದ್ರೆಲೆ ಇನ್ನೇವು ಜೀರೆ ಇದಾನೆಯೆ ಇವನೆ ? ನಾವೀಗಿರೋ ಹಣೇಬರಕ್ಕೆ ದಯ ಬೇರೆಯೇ ಆಯ್ತೆ ? ಈ ಹಾಳನ್ನೂರೂಪಾಯ್ ಮುಂದಿಟ್ಟೊಂಡು ಬಾ ಬಾ ಅನ್ನದಿದ್ರೆ ಬರಿದ್ರೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ನು ?....ಹಯ್ಯೋ! ವೆಂಕೂ, ಇನ್ನೀಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕ್ಕುನ್ನೂರೂಪಾಯಿ....ತಿಂಗಳ್ ತಿಂಗಳ್ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ತರ್ಪಣಕ್ಕ

ದ್ವೈದ್ರೂಪಾಯಿ .... ದುರ್ಲಂಚಾಕೊಡತ್ತಾ ಎಷ್ಟಿದನಾ ತಾನೇಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೇಸಬರಗೊಂದೋ ...ನಾನೇರೇ ಕಾಣೆ (ವ್ಯಸನದಿಂದಲೂ, ಹಸಿವಿನಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಬಗ್ಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಹಯ್ಯೋ ವೆಂಕೂ! ಇದ್ರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ .... ನೀಸೂ .... ಸಿಕ್ಕೊಂಡು .... ಪಡೋ ಕಷ್ಟ ಬೇರೆ ಸನ್ಮದ್ಯಾನ ತಿನ್ನಿದೇ....ಈ ನನ್ ಹಾಳೈಯನ ಹಿಡ್ಡದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿನ್ನಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಸಿನ್ನೈಯಿಲ್ಲ, ಮುಖ, ...ಹೀಗಾಗಿ ...ಕೂದಲ್ಲ ...ಹೀಗ್ಗುತ್ತಾ .. ಹಿಂಸೆ ಪಡ್ಬೇಕಂತ ಬರಿತ್ತೇ ನಿನ್ನಣೇಲಿ ... ಈ ನರ್ಸು ಒಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿದೆ?

[ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನರ್ಸುವು ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಬಂದು, ರಂಗಣನ ಕೊನೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನೊಂದು ಮುಖ ಕುಗ್ಗಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದನ್ನು, ವೆಂಕಮ್ಮನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸುವಳು.]

ವೆಂಕಮ್ಮ :—(ವ್ಯಥೆಗೊಂಡು ಮೆಲ್ಲನೆ ಗಂಡನ ಕೈಯನ್ನು ಒದರಿ)....ಇನ್ನೇಲೆ.... ದಯವಿಟ್ಟು.... ನರಸೂವಾತ್ತಾ.... ಎತ್ತೇಡಿ. ಈಗೇನ್ .... ಅವಳುನೋವ್ಯವಸ್ಥೆ .... ನಿಮ್ಮಕ್ಕಿಂತ, ಕವಿತ್ರಾಂತಾ ತಿಳೊಂಡಿದೀರಾ?...ಅವಳುಬಿಡ್ಕೊಡೋದು (ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಅವಳುಪ್ಪೇ? ಅವಳುಬಿಡ್ಕೊಡೋದಿಲ್ಲದ್ದೂ ಅವಳುಪ್ಪೇ? ...ನಿಮ್ಮಾಯಿ ಹೋದ್ದಿನಿಂದ ... “ಯಾಕೇ ಶನೀ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲ, ಯಾಕೇ ಶನೀ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲ” ಅಂತ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸೂ ಮುರೊಂಡು....ಹಗಲ್ಲ ರಾತ್ರಿ ...ಹುಟ್ಟಿದವ್ವಾಲಾಸ ಕೆಲ್ಸದಲ್ಲಾದ್ದೂ ತೀರೋಣಂತ—ಮೈ ಮುರೋ ಹಾಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಿದೆ, ಆ ಮಗು....(ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುವಳು.)

ರಂಗಣ :—(ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ, ಮುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ....) ನಿಜ ...ವೆಂಕೂ....ನಿಜ. . . . ನರ್ಸು ಬಿಡ್ಕೊಡವಳುಪ್ಪಲ್ಲ ...ವೆಂಕೂ! ನಮ್ಮನಸ್ಸು, ನಮ್ಮಬಿಡ್ಕಿ, ನಮ್ಮಾತ್ಮ....ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡು ಅಂತ ನಾವು ಹೊಗಳೊಂಡೂನೂವೆ (ಬಿಗಿದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಗುದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಇದು, ಇದು, ಇದೊಬ್ಬರೋವರೂಸೂ, ಆತ್ಮಕ್ಕೂ, ಬುದ್ಧಿಗೂ, ಅವಕಾಶ್ಚೆಲ್ಲೊಡತ್ತೀ ಹಾಳೇಹ? ನನಗ್ಗೀನಾಗಿರೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ....ನನ್ನಿಗ್ಗು

ಮೇಲಿ, ಸರಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿರೋದು ತಪ್ಪಾಂತೋಚ್ಚಲಾ! ಮಕ್ಕೂ
 ....ಹಕ್ಕಿಗೂ....ಹೂವುಗೂ.... ಹುಟ್ಟೋದ್ರಲ್ಲಪ್ಪೆಲ್ಲಿದೂ? ಪ್ರಪಂಚ
 ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಅವುಗಳಿಗಲ್ಲೇ? ಸರಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿದ್ದುಪ್ಪೇ? ಅಲ್ಲ; ಒದ್ದಿರೋ
 ದ್ದುಪ್ಪೇ? ಅಲ್ಲ; ತಪ್ಪೇ ಅಲ್ಲ.... ಇನ್ನೀನ್ನೇಳೆಲ್ಲಾ.. ಅವಳು ದ್ವೇಷಿಸಿದಾಡ್
 ಣಾಂತ... ಮದ್ದೇಂದ್ರೇನು? ಕನ್ನಿ ಕಾದಾನವೋ? ಕನಕಾದಾನವೋ?
 ಮದ್ದೆಯೋ....ಮದುವಣಿಗರ ಮಾರಾಟವೋ? ದಾಸವಾಗಿ ಕನ್ನೇ
 ನ್ನೋಡೋಕಿಷ್ಟಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಥತ್ರ ಧನವಿಲ್ಲದ್ಮಾ ತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನಾಪ್ಪ
 ಹ್ಮಣೀಕೇಗಿ ಲ್ಲಾರ್ತೆಯೇ?....ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಪಾಪಿ!.... ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ!....
 ತನ್ನಾಚಾರ, ತನ್ನ ಧರ್ಮ, ತನ್ನ ವ್ರತಗಳ್ಳ ಜರಗಿಸ್ಕೊಳ್ತಾ....ತನ್ನ
 ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತನ್ನೈಯಿಸ್ಸಿಂಡಗ್ಗು ಮುಟ್ಟಿಕಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸ್ಪೇಕಾದ
 ಧರ್ಮಗಳ್ಳ ನಡಸ್ತಾ ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಣೇನುಳುಸೊಳ್ಳೋಕೆ ತನ್ನ
 ಪಕ್ಕಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲೇಬೇಕಾದ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಗೆ ಇವನು ಕಟ್ಟೋ ತಾಳೀಗೆ
 ಕೂಲಿ, ಈ ನೀಚನಿಗೆ .... ದುಡ್ಡಿನ ಕೂಲಿ! .... ನನಗ್ಗುಹಿಷ್ಕಾರ!
 ನನಗೆ....ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ! ... ಧನಸಂಚಯಿಸೋದು ನನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲಾ
 ಅಂತ ನನ್ನಾತಿ ವೃತ್ತಿನಾ ಅನುಸರಿಸ್ತಿರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಹಿ
 ಷ್ಕಾರ! ....(ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ಉನ್ಮಾದದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ) ನಗುಬರು
 ತ್ತನಿಗೆ. ಸತ್ಯವಾಗ್ಗೋಳ್ತೇನೆ ವೆಂಕೂ, ಇಲ್ಲಿ (ಎದೆಯನ್ನು ಗುದ್ದಿ
 ತೋರುತ್ತಾ) ನನಗಿಲ್ಲೇಳುತ್ತೆ...ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಾವಾಗ ಹೊನ್ನಿ
 ನ್ಬಣ್ಣಾ ನೋಡಿ, ಬೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕು ನರ್ಣಾಂತಹೆಸರಿಟ್ಟೋ, ಆಕ್ಷಣ
 ದಿಂದ ಧನಸಿಶಾಚಿಗೆ ದಾಸ್ತಾದ. ಈ ಪಾಪಿ ಮುಟ್ಟೊಂದ್ಪಿಂಡಾನೂ
 ಮೇಲೊಳಕೆಕ್ಕೋಗ್ಲಿಲ್ಲಾ .... ಇವ್ವೆಲ್ಲಿ! .... ಇವನಾಪ್ಪಯೆಲ್ಲೊಗ್ಗಿ
 ಋಷಿಗೈಲ್ಲಿ!! .... ಅತ್ತಿ, ಭೃಗು, ಪಶಿಷ್ಠ .... ಇವರೈಸರುಗ್ಗು
 ಹೇಳೋಕ್ಕೂಡ ನನಗಿದ್ದಿಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತೆ .... ಇನ್ನೀ ಪಿತೃಗ್ಗು ಗತೀ
 ಯೇನೂ ಅಂತೀಯೋ....ಇಹದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲೆ, ಮೇಲೂ ಮುಟ್ಟಿ....
 ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಸಾಲಾಗಿ, ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಗೂ ಅಡಿಕೆ ಸರಗ
 ಳ್ಳಾಗೆ ನೇತಾಡ್ತಿರೋ ಹಾಗ್ಗಾಣಸ್ತಾರೆ ನನ್ನಣ್ಣ....ಇನ್ನಿವಿಗೆ ಈ
 ತ್ರಿಶಂಕು ಸರಕದಿಂದ ವಿಮೋಚ್ಛ ಯಾವಾಗ ಅಂತ್ಯೇಳ್ತೀಯೋ....

ಇನ್ನುಂದೆ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಣದ್ದೇಲಿ ಹೇಸೆಗೊಟ್ಟೊಂಡು ಹುಟ್ಟಾನೋ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ಅವಸ್ಥೆ ತಿಲೋದ್ದದ ಯೋಗ್ಯತೇನ, ಹೇಳೋದಕ್ಕನಗೋಗ್ಗಿ ಇಲ್ಲ...ಆದ್ರೂಸೂವೇ ಈ ಧನಕ್ಕಡ್ಬೀಳೋ ಪಾಪೀ ಬಾಯ್ಗೆ ಹುಯ್ಪೇಕಾದ್ದುಲಂಚಾನ ಆ (ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಚಂಚ್ಲಕಟಾಕ್ಷಿ...ಎಷ್ಟು ವರಿಗೆ ವದಗಸ್ತಿರಾಳೋ ನವೆಕ್ಕಿಗೆ ಅಷ್ಟು ವರಿಗಾದ್ರೂ ಈ ಮಾಮೂಲ್ ಎರ್ಪಾಡ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಕೇನಾದ್ರೂ ಚರಗಸ್ತಿರೋಣ... ನೆನಸೋಣಗ್ಗು....ಧೋತ್ರಾನಾ....ನೆನಸೋಣಗ್ಗು.

(ಪರದೆಯು ಥಟ್ಟನೆ ಬೀಳುವುದು.)

ಚತುರ್ಥ ರಂಗ.

ಕಾಲ:—ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಅನಂತರ.

ಸ್ಥಾನ:—[ಯಥಾಪೂರ್ವಂ; ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳು, ರಂಗಣ್ಣನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹುಧಾ ವರ್ಧಿಸಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುವು....ದೊಡ್ಡದೊಂದು ನಿಲುಗನ್ನಡಿ ; ....ಮೇಜಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೋಣೆಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂಶದಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನರಸು ಜ್ವರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಾ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವಳು.]

ಮೆಕ್ಕಮ್ಮ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) .. (ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಟೆಪ್ಪಾಲಿನಿಂದ ಬಂದ ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ) ಇದೇನೊಬಗೆರೆ?... ಹಾಗಾದರೆ ಇಷ್ಟೇಗ್ಗೆ ಬರದ್ವಿಟ್ಟಿದಾರೆ ಜವಾಬು !! ಎನೂಂತ ಬರ್ದಿದಾರೋ ಕಾಣೆ!....ಜಾತ್ಯಾಸೂ ಕಳ್ಳಿತ್ತಲ್ಲಾ !!....(ಭೃಕುಟ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ) ಎನೂಂತ ಬರ್ದಾರವುತಾನೇ....ಸಮ್ಮನೇ ಹಣೇಬರ ಹೀಗಿರೋವಾಗ .... ನನ್ನರನ್ನೊಡ್ಡೆ ಇಲ್ಲೆ ಮನೇಲಿ ಟೊಂಡಿರೋವರೆಗೂ ಕನ್ಯಾದಾಸ ಯಾರಾನೆ ಮಾಡ್ಯಾರ್ನಮ್ಮಿಟ್ಟಿಗೆ? ...ಇನ್ನಿದುವರೂ....ನಾವೆಟ್ಟಿರೋ ಕಷ್ಟಗ್ಗಲ್ಲೇ ಇನ್ಯಾ ವ್ಯಾವಸ್ಥೆಗಳಾದ್ಯೋ ಕಾಣೆ....

ನರಸು:—ಹಯ್ಯೋ! ಹಯ್ಯೋ!!....ಹಯ್ಯೋ!!!....ಅಮ್ಮಾ....
ಅಮ್ಮಾ....ಎಲ್ಲಿದೀಯಮ್ಮಾ ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—(ಮಗಳ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದು) ಎನ್ನಂದಾ?...
ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಈಗ? (ನರಸುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು
ಕೇಳುವಳು.)

ನರಸು:—(ಸನ್ನಿ ಸೂಚಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ,
ನೊಂದ ಕಂಠಸ್ವರದಿಂದ) ಹಯ್ಯೋ ಅಮ್ಮಾ ...ಹ್ಯಾಗಿದೆಂ
ತ್ತೇಳ್ಳಮ್ಮಾ....ನಾಲಿಗೋ....ಬಣಗೊಂಡಾಗಿದೆ .... ತಲೋ ಸಾವಿರ
ಸೂಜಿಗು ಚುಚ್ಚಿದ್ದಾಗೆ ಎಲೋಡಿದ್ದೂ ಪೋಟುಗು....ಇವಲ್ಲೇ
ಅಮ್ಮಾ....ಕನಸುಗು....ಹಾಳುನಸುಗು ಅಮ್ಮಾ....ಸುತ್ತೆ....ನೀಸ
ದುತ್ತೆಯಿಂದೊಡ್ಡಾಗೆ .... ಜಜ್ಜಿವೇಮ್ಮಾ .... ತಲೇನ್ಬಜ್ಜಿವೆ ....
“ಕಿಟ್ಟೊಗ್ಮದ್ವೆ” “ಕಿಟ್ಟೊಗ್ಮದ್ವೆ” .... “ಮದ್ದೇ ಎಲ್ಲಾದೀತ್ತಿ
ಟ್ಟೊಗೆ?”....“ಹೆಣ್ಣಾರೊಟ್ಟಾರು?”....“ಈ ಹಾಳುರು....ಬದ್ದಿರೋ
ವರೊ”....“ಈ ಶನಿ ಯಾಕ್ಕುಟ್ಟಿದ್ದೀ ಮನೇಲೀ” ಅಂತಮ್ಮಾ!
ಈಗ....ಈಗ....ನನ್ನವೀಲಿ....ಯಾರೋ ಕಿರ್ಲಿದ್ದಾಗಿತ್ತೂ...ಅಮ್ಮಾ....
ಕನ್ನ....ಹಯ್ಯೋ....ಗಂಟೊಣ್ಣೆ....ದೇಮ್ಮಾ....ನೀರು....ನೀರು....

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ನೀರೈಡ ಕಂದಾ (ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಹಾಲನ್ನು
ಲೋಟಾಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನರಸುವಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಾ) ಸದ್ಯ ಈ ಹಾಲ್ಕುಡೀ!
ಡಾಕ್ಟರಿಗೋದ್ದಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನ್ಬಂದ್ವಿಡ್ತಾನೆ. [ನರಸು, ಅಲ್ಪ ಶಾಮಿತ
ಳಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ದಿಂಬಿಳಿಸುವಳು....ಸಮಾಪಿಸುವ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ
ವೆಂಕಮ್ಮನು ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವಳು.]

[ರಂಗಣ್ಣ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ, ಮತ್ತು ಕಿಟ್ಟುವು ಡಾಕ್ಟರ್ ಔಷಧಿಗಳ
ಚೀಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೂ, ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—Patient ಹ್ಯಾಗಿದ್ದು ಕಿಟ್ಟೊ? ... ನೀಸ್ಮನೆ
ಬಿಟ್ಟಾಗ ?

ರಂಗಣ್ಣ:—(ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)
Patientoo? .... Patientsoo ಆನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ .... ನೀನ್ನ
ಮೂರ್ಛಿಟ್ಟೋದೀ ಎಂಟ್ರ್ವರ್ಷದಲ್ಲೇಮನೇಲ್ವಾರ್ತಾನೇ .... ಯಾವಾ
ಗತ್ತಾನೇ.... ಮೈಕೈಲೂ....ಮನಸ್ಸೂ ಬುದ್ಧಿಲೂ ...ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ ?

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—(ರಂಗಣ್ಣನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾ ಸಾಂತ್ವನ
ಸ್ವರದಿಂದ) I understand, dear boy.....I understand....ಸದ್ಯ
ಈಗ್ಗುರು ಹ್ಯಾಗಿಧಾಳೆ?

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಈಗತ್ತಾನೆ ... ಗಂಟು ಒಣಗಿದೆ....ತಲೆ ಭಾರ
ಅಂತ್ಡೀಳ್ತೊಂಡು....ಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ತಪ್ಪಿರೋ ಭಯವಾಗುತ್ತೆ....
ಹ್ಯಾಗಿದ್ದೀರ್ಡಾಕ್ಟೇ? ಮನೇಲೆಲ್ಲಾ ಸೌಖ್ಯೇ ?

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:— ನಮ್ಸೌಖ್ಯ ಹಾಗಿರ್ಲಮ್ಮ....(ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ)
ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿದೆಯೋ ಇಲ್ವೋ .... ನನ್ನರತ್ತವಿಗೆ ಸಿಗೋದ್ರಲ್ಲೇ
ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ !

[ವೆಂಕಮ್ಮನು ರಂಗಣ್ಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ, ಔಷಧಿಯ ಚೀಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ
ಕಿಟ್ಟಿ, ಇವರುಗಳನ್ನು ನರಸುವಿನ ಹಾಸಿಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು.]

ರಂಗಣ್ಣ:—(ನರಸುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಬಾಷ್ಟ
ಭರಿತನಾಗಿ) ನರಸ್ಸಿ....ನರಸ್ಸಿ....ಇದ್ಯಾರಮ್ಮಾ ಬಂದಿರೋದು ?....
ನೋಡು, ಇದ್ಯಾರು ಹೇಳ್ತೋಡೋಣ.

[ನರಸುವು ನಿಶ್ಚಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವಳು.]

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:— ನರ್ಮಮ್ಮಾ .... ನರಸ್ಸಿ .... ಇಲ್ಲೋಡಮ್ಮಾ
(ನಾಡಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ) ಇದ್ಯಾರಮ್ಮಾ ಇದು....ಮಾತಾ
ಡಿರೋದು....ನಾನ್ಯಾರ್ನರಸ್ಸಿ ?

[ಡಾಕ್ಟರ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳಕೇರಿ ಥಟ್ಟನೆ
ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಕೈಯಿಂದ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಚೀತ್ಕರಿಸುತ್ತಾ]

ನರಸು :—ಡಾಕ್ಟರ್ !!! ..... ಅಜ್ಜಿ ಸಾಯೋವಾಗ ಇದ್ದಾಕ್ಟರ್ ! (ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಒದರುತ್ತಾ) ಡಾಕ್ಟರ್ ? ಈಗ್ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ಡಾಕ್ಟರ್ ! ಅಜ್ಜಿ ಸಾಯೋವಾಗ ... “ಯಾಕ್ಟರ್ಟೈದ್ಲೀಕನೀ” ಅಂತ...ಅಜ್ಜಿನೂ ಅಪ್ಪುವೇ.... ನನ್ನ ಬೈದಮ್ಮೂ ...ಈಗರ್ಥವಾಗ್ಗಿದೆ, ಡಾಕ್ಟರ್ ! ... ಡಾಕ್ಟರ್ ! (ದಣಿದು ಅಧೋಮುಖಳಾಗಿ ಮಂಚದಂಚಿಗೆ ಬೀಳುವಳು.)

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ :—Ranganna ! she is bad....very bad (ನರಸುವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ವೆಂಕಮ್ಮನಿಗೆ) ಬಿಸ್ಕೀರೂಮ್ನಾ....ಬೇಗ ... (ಕಿಟ್ಟಿಗೆ) ಕಿಟ್ಟು ...ಬೇಗ್ನಿ...bagನಲ್ಲಿ.... ಚಿಕ್ಕೀಸೆ.... white powderoo .... label veronal .... (ಕಿಟ್ಟು ಚೀಲದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಡುವ ಸೀಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) That's it.

[ವೆಂಕಮ್ಮನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೀರನ್ನು ತರುವಳು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು, ಒಂದು ಗಾಜಿನ ಲೋಟಾದಲ್ಲಿ ೧|| ಗ್ರಾಮ್ ವೆರೋನಾಲನ್ನೂ, ನೀರನ್ನೂ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.]

ರಂಗಣ್ಣ :—ಏನದೊಡೋದು ?

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ :—ಬರೀ sedativeoo ! soporificoo ! (ಔಷಧಿಯನ್ನು ನರಸುವಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ, ಲೋಟಾವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುವನು.)

ರಂಗಣ್ಣ :—(ನರಸುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಈಗ್ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ನರಸು ...ಸ್ವಪ್ನೇಲೇ ?

ನರಸು :—(ಕೈಯಿಂದ ತಂದೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ... ಮೃದು ಸ್ವರದಿಂದ) ಮೇಲೂಪ್ಪಾ....ಮೇಲು....ನನ್ನಿ ಷ್ಯವಾಗಿ ವಿಚಾರ್ಪಡ್ಪೇಡಪ್ಪಾ !...ಈಗ್ಗಿನಗಿರೋ ವಿಚಾರಾನೇ ಸಾಕು. (ರಂಗಣ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಟ್ಟು) ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲು.

ರಂಗಣ್ಣ :—ವಿಚಾರ್ಪೇನ್ಟಂದಾ (ನರಸುವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಸಿ

ಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಅವಳ ಹಣೆಯನ್ನು ಮುದ್ದಿಡುತ್ತಾ)
ಇನ್ನಿದ್ದೇ ಮಾಡ್ತ ನ್ಕಂಡಾ! (ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು) . . .
Serious ಏ Conditionoo?

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—Serious ಏನು? Simple ಏನು? But
I am in good time. ಇನ್ನೊಂದು ಹದ್ದೈದ್ದಿಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಸರಿ
ಹೋಗ್ತಾಳೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದೋಡ್ಡೇನೆ ..ಕಿಟ್ಟು, ಎತ್ತೊಂ
ಡ್ವಾ ನನ್ನಂಗ್ಗೆ. (ವೆಂಕಮ್ಮನು ಸಿಕ್ಕಮಿಸುವಳು.) Ranganna!
ಈ cotನ ಮೇಲ್ಬಿದ್ದೋಂ omfortable ಅಗ....(ಕಿಟ್ಟಿಗೆ)
ಕಿಟ್ಟು bagoo. ....
.... [ಕಿಟ್ಟು ಚೀಲವನ್ನು ತರುವನು; ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಚೀಲದಿಂದ ಕೆಂಪು
ಕಾಗದ ಹಚ್ಚಿದ ಕರಿಯ ಔಷಧದ ನೀಸೆಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುವನು : ಗಾಜಿನ ಚಿಕ್ಕ
ತಟ್ಟೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಸುರಿದುಕೊಂಡು] ....
ಬಂದ್ತುಂಚೀ ಕಡ್ಡಿ.... clean end of the broom stick. ....
.... [ಕಿಟ್ಟು ಹಂಚೀಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವನು....ಚೀಲ
ದಿಂದ ತೆಗೆದ ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಕಿಟ್ಟಿಯು ತಂದ ಹಂಚೀಕಡ್ಡಿಗೆ ಸುತ್ತಿ,
ಗಾಜಿನ ತಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಕರೀ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ತೋಯಿಸಿಕೊಂಡು] ....
Now then my boy, we shall try your left knee .... ನಿನ
ಗೇನು, the root of all troubles is simply exposureoo
. . . ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ avoid ಮಾಡ್ಪೇಕು . . . ಕಾಲಿಗೆ (ನೋಣ
ಕಾಲಿಗೆ ಸವರಲುಪಕ್ರಮಿಸುವನು.)

ರಂಗಣ್ಣ:—ಹಯ್ಯೋ! ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ....ನನ್ನಾಲ್ಪ ಲ್ಲಿದೇಂತ
ಕಂಡ್ಡಿಚಿದ್ವಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ... the root of all my troublesoo . . .
ಹಯ್ಯೋ! Silly boy! the root of all my troublesoo. . .
ನಮ್ಮಮ್ಮ ಸತ್ತು ಈ ಹನ್ನೊಂದ್ವರ್ಷಗ್ಗೆ troubles ನ rootoo.
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ, ಇಲ್ಲಿದೆ, (ತನ್ನ ತಲೆ ಮತ್ತು ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ
ತೋರಿಸುವನು.) ಇಲ್ಲಿದೆ . . . ಬಿರ್ರಿರೋದೇ ತಲೆ ನರ್ದು, ನನ್ನದ್ಯಾ
rootoo!

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—ಎನು? . . . ಎನದೂ?

ರಂಗಣ್ಣ:—ಎನೇ? . . . ಸತ್ತಿತ್ತೇನೂ ಅಂಬೋ ಹೆದ್ರಿಕೆ. (ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ನಗುವನು) ಹಯ್ಯೋ . . . ನಗ್ಗೇಡ . . . ಸಾಯೋಕ್ಕೆ ದರ್ಶನೇಂತ್ಯಗ್ಗೇಡ . . . ಸಾಯೋಕಲ್ಲ ನಾನೆದ್ದೋದು . . . ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ. . . ಈಗ್ಗೋಡು! . . . ನಾನೀಗೊಂದ್ವೇಳೆ ಸತ್ತೆ . . . ನನ್ನೊಳ್ಳೆಣಾನ್ನೆಂತ್ತಿ ಮಕ್ಕಿಟ್ಟೊಂಡೇನಾಡ್ವಾರು? . . . ಹ್ಯಾಗ್ನಾಗ್ನಾರು ಸ್ತಶಾಸಕ್ಕೆ . . . ಹ್ಯಾಗ್ನಟ್ಟೊದಿ ಮಾಡ್ವಾರು?

ನರಸು:—ಹಯ್ಯೋ! ಇದೇನಿದು . . . ಅಪ್ಪನೆಣ! . . . ಅಪ್ಪನೆಣ ಸ್ವಂತೂ? . . . ಅಪ್ಪಸ್ತಶಾಸಕ್ಕಾಗ್ಗೋದು! . . . ಅಪ್ಪಸ್ಸುಡೋದು! . . . ಅಪ್ಪನಾಡಿದಿ! . . . ಹಯ್ಯೋ! . . . ಅಪ್ಪಾ! ಅಪ್ಪಾ!! . . . (ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ) ಇದೇನಾಳ್ವನ್ನು!!

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇನ್ನಾನ್ನತ್ತೇಲೆ, ನನ್ನೆಂತ್ತಿ ಸತ್ತೆ, ಅವಳಿಣ ದ್ವಾಡೇನು?

ನರಸು:—ಅಪ್ಪ ಮಾತಾಡಿದ್ವಾಗಿತ್ತಲ್ಲ! . . . ಅಪ್ಪನೆಂತ್ತಿ! ನಮ್ಮಮ್ಮನೆಣದ್ವಾಡು! . . . ಹಯ್ಯೋ! ತಲೆ ಬಿರಿಯತ್ತಲ್ಲ! . . . ಹಯ್ಯೋ! . . . ಅಪ್ಪನೆಣ, ಅಮ್ಮನೆಣ! . . . ಅಮ್ಮ! . . . ನಮ್ಮಮ್ಮ!

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇನ್ ಕಿಟ್ಟೊ ಹೆಣ! . . . ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ! (ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿರುವ ಕಾಗದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ) ನನ್ನ oldest friendoo . . . ನಮ್ಮಿಟ್ಟೊಗೆ ತನ್ನ daughterನ ಮಾಡ್ವೊಳ್ಳೋದೂ ಅಂತ, ನಾವಿಬ್ಬ ಹತ್ವರ್ಷಕ್ಕುಂಚೇನೇ ಮಾಡ್ವೊಂಡ ವರ್ಷಾಡ್ ಜ್ಞಾಪ್ಪಿ ದ್ದಕ್ಕೆ ಬರೀತಾನೆ ನನಗುತ್ರ! “ಕಿಟ್ಟೊನ್ನಿಟ್ಟು ನನಗ್ಗೇರೆ ಅಳಿಯ ಬೇಡ್ವೇ ಬೇಡ. ಆದ್ರೆ ನರಸು ಮನೇಲಿರೋ ವರು ಮದ್ದೇನ ಜರಗ್ಗೊ ಅನಾ ನ್ಯೂಲಾನ ವಿವರೋಕೆ ನನಗ್ಗನಸ್ವಾರ್ರು” ಅಂತ ಅಂದ್ವಿಟ್ಟೊ “ಹತ್ವಾವ್ರ ರೂಪಾಯಿವರೂ ಸಹಾಯಮಾಡೋಕೆ ತಯಾರಾಗಿ ದ್ದೇನೆ” ಅಂತಾನೆ ನರಸುನ್ನನೆಯಿಂದ್ವಾಗ್ಗೋಕೆ . . . . .

ನರಸು:—ಹಯ್ಯೋ !...ನನ್ನಾಗಿದ್ದೋದು!...ಸಾಯೋಕ್ಕಯಾ ರಾಗಲ್ವೀ? ಹಾಳು ಚ್ಚರ !...ಹಾಳಾಕ್ಕುಕ್ಕು ! ...ಈ ಹಾಳಾಕ್ಕುಕ್ಕು ಯಾಕ್ಕುಂದು ? !

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇನ್ನಿಟ್ಟು ಹಣಾನ....ನರಸು, ಪುಟ್ಟಾ ಏನ್ನಾ ಡ್ಯಾರು ? . . . ಆ ಮಕ್ಕು ! . . . . .

ನರಸು:—ಕಿಟ್ಟು ಹಣಾ ! ಹಯ್ಯೋ !....

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇನ್ನರು ಸತ್ತೋ....ಅವಳೆಣಾನ ಈ ಪೂರಲುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು!!....ಗಲಾಯಿಂದ ಕೂಡ !! . . . . .

ನರಸು:—ನನ್ನೆಣಾ ...ಈ ಪಂಭತ್ತುಷ್ಕರ್ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಕುಕ್ಕು, ಈಗಾಕ್ಕುಕ್ಕುಕು ?...

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇನ್ನುಟ್ಟು ಬೇರೊಂದೂತ್ತಿದೆ, ನನ್ನಲೇಲಿ.... ಅವಳುಯಸ್ಸಾಗೋ ಒಂದೊಂದಿವ್ವಾನೂ,...ನನ್ನಲೇಲಿ ಒಂದೊಂದಿರೆ ಕೂಡ್ಲು ಹೆಚ್ಚಾ ಬರುತ್ತೆ.... ಅವಳೆಗೊಂಭತ್ತುಯಸ್ಸಾಯ್ತು.... ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ....ಇನ್ನಾವೆಲ್ಲ ಸತ್ತೇಲೆ, ಆ ವಂದ್ತುಗು ಏನ್ನಾಡೀತು?... (ಭಯಗರ್ಭಿತವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ) ಏನೇನನಾಹುತಗ್ಗು .... ಕಷ್ಟಗ್ಗು ನಮ್ಮುಟುಂಬಕ್ಕಂಭವ್ವಿದ್ರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ .... ಇನ್ನದೊಂದು .... ಇದ್ದರಿಗೂ ಆಗಿಲ್ಲ...ಇನ್ನೀ ಮಗು ಯಾವ್ವುಲೀ ಬಾಯುಲ್ಬೀಳತ್ತೋ... ಅದೊಂದ್ಬೇರೆ ಇರೀತಿದೆ, ನನ್ನದಾಳನ....ಇನ್ನೀ ಹುಲಿಗಳ್ಳೆಧ್ಯೆ.... ಇನ್ನವಳೆತಿಯೇನು ?....

ನರಸು:—ಹುಲೀಬಾಯಿ !...ನಮ್ಮುಟ್ಟಾ....ಹಯ್ಯೋ !....

ರಂಗಣ್ಣ:—ಇದಕ್ಕೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ ! ನಾನಾನ್ಯಾಯ್ವಾರ್ರು ಅಂದದ್ದು....ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಗ್ಗತ್ತ, ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕವರನ್ನಾಗ್ಗಿ, ಬೂದೀ ಮಾಡಿ....ನನ್ನತ್ತಿರೋಹಣಾ ! ...ಐದ್ವಾಸರೂಪಾಯಿ cash ಇದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ ! ನನ್ನತ್ತಿರಗಾ !....ದೇವ್ರಸ್ತರು ಧನಪಿಶಾಚಿಯ ಕಾಲೇಲೆ ಬಿಡೊರಾಡೋ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಗೆರೆಚ್ಚಿಟ್ಟು, ದೇವ್ರೇ ! ಇನ್ನನಿಗಾಳವ ಜನ್ಮ ಬಂದ್ರೂ .... ಈ ಹಾಳು ಹಣಕ್ಕುಡ್ಬೀಳೋ

ಹಾರ್ಸು ಬಸ್ತು ಬೇಡಾ..ಬೇಡಾ....ಅಂತ್ಯಡ್ಲೊಳ್ಳಾ ಬಿಡಬೇಕಂತಿ ದೇನೆ, ಈ ದೇಹಾಸ....ಇದಕ್ಕೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ ನೀನು cure ಮಾಡ್ಲೇ ಬೇಕೂ....ಇದಕ್ಕೇನೇ ನನ್ನೆಂಟ್ ಮಕ್ಕು ಸತ್ಯಾದಿಯಾಗೊಸರೊ ನಾನಾನ್ಯಾಯ್ಸಾರ್ ಅಂತೆ ದರ್ಶನೋದು ನಾನು...ಸಾವಿಗೆ; ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ದಾಗ್ಲೆಲ್ಲೋ, ನಮ್ಮುಟುಂಬಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಿಷಾನೆಲ್ಲೊಟ್ಟು, ನಾನೂ ಕುಡ್ತು, ಸಾಯ್ಬೇಕು ಕೊನೇಲಿ; ಯಾಕೇ ಅಂತೀಯೋ?...ನನ್ನ ಡ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಹೊಸಲೇಲ್ಸಾರ್ ಬಂದು willನಲ್ಲಿ “ನಮ್ಮೋ ಐದ್ದಣಾನ ಯಥಾ ವಿಧಿ ಯಾರು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ತಾರೋ ಅಂದೀ ದುಡ್ಡು” ಅಂತ ಬರದಿಟ್ಟು ತ್ರೇನೋ .... ಈ ಹಣಾನ್ವಾಚೊಳ್ಳೋ ಕೈರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಲಾಟೇಲಿ, ನಮ್ಮುಲ್ವಿದ್ಲೆರೋ ಬಂದೊಂದ್ಲೆಣಕ್ಕೆ ....ಹತ್ತತ್ತಾಸ್ತಾಹ್ನೋ ಈ ಗುದ್ವಾಟ್ಟಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೋಗತ್ತೇ ಅಂತ್ಯನಿ ಗಿಲ್ಲೇಳುತ್ತೆ...ಈಗರ್ಥಾಗತ್ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ?...ಬಬ್ತಾಯಿ.....ತನ್ನ ಣ್ಣೊದ್ರೂಗ....ತನ್ನಕ್ಕು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಾಯೋದ್ಲೆ ನೋಡ್ತಲಾರ್ದೆ.... ಅವುಗ್ಗಿ ಗ್ವಿಷಾ ಕೊಟ್ಟಾಯ್ಸಿದ್ಲೂ ಅಂತ paperನಲ್ಲಿ ಓದಿ....ತಾಯಿ ಗ್ವಾಳ್ ನನ್ನಯ್ಲೋ ಹೃದ್ಯಾ ಹೃದ್ಯಗ್ವಂತೊತ್ತೇಳ್ತಿದ್ವಲ್ಲಾ?.. ಈಗ ಧರ್ವಾಯ್ತೇ....ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೀ?...ನಮ್ಮನೋಡಿ, ನಮ್ಮಣಗ್ವನೋಡಿ ....ಹತ್ತುಟುಂಬ ಬದಿಕ್ಕೊಳ್ಳೋದಾದ್ಲೆ ಬಂದ್ಕುಟುಂಬ “ಗುಂ” ಆಗ್ಲೇ ಬೇಕು....ಹತ್ತನದ್ವಾನಿ ತಪ್ಪೋ ಏಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಬ್ರು ಸಾಯೋ ಕ್ಕಿಂಜರೀ ಬಾರ್ದು....ಹಿಂಜರೀಲೇ ಬಾರ್ದು.

ನರಸು :-ಯಾರೀಗ ಹಿಂಜರೀತಾ ಇರೋದು? ಈ ಶನಿ, ಡಾಕ್ಟೊಬ್ಬ ಬರ್ದೇ ಇದೇ ನಾನೂ ಸಾಯ್ತಿದ್ಲೆ....ಎಲ್ಲಾ ನೂ ಸರೋಗೊಡಲ್ವಾ....ಹಯ್ಯೋ! ....ಹಯ್ಯೋ!.....ಈಗ್ವಾಣ್ವಾ ಯೋದು? ಈ ಶನಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಂದ್ಲಿಟ್ಟಲ್ಲಾ (ನರಳುತ್ತಾ ಹೊರಳುವಳು.)

ವೆಂಕಮ್ಮ :-(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮೃದುವಾಗಿ) ಡಾಕ್ಟರ್..ನೀರತ್ನಾ ನಿಟ್ಟಿದೇನೆ, ಕಿಟ್ಟಿ ಹೇಳಾಡ್ಲಿಗೆ . . .ಅಮ್ಮ...ಹ್ಯಾಗೆ. . . . .

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—ಎಸೂ ಇಲ್ಲವಮ್ಮ....ಬಂದ್ವಾತ್ರೇಲ್ಲಣ್ಣೀರು
....ಬಂದ್ವಾತ್ರೇಲ್ಲಣ್ಣೀರು.. ಕುದೀತಿರ್ದೇಕೆಚ್ಚು ಕಡ್ಡೆ...ಕಿಟ್ಟಿ ಬಂದು
Tumbler ನೀವೊಂದು Tumbler...ವೊಳಕಾಲೇಲೆ (ರಂಗಣ್ಣನ
ವೊಳಕಾಲನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಬಿಸ್ಕೀರೇಲ್ಲಣ್ಣೀರು, ತಣ್ಣೀರೇ
ಲ್ಲಣ್ಣೀರು, ಕಾಲ್ಪಂಟಿ ಹೊತ್ತಾದು ಹಾಕೋದು...ತಿಗ್ಗೇ ಬಿಷಧಾ
....ಕಿಟ್ಟೀ ಕೈಲ್ಲಚ್ಚೊಂದು ಅಷ್ಟೆ....ಇನ್ನೇಳುಂಗಣ್ಣಾ...ನೀರಾರೀತು.

(ವೆಂಕಮ್ಮನೂ, ರಂಗಣ್ಣನೂ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವರು.)

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ:—(ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನೀಸೆಯನ್ನೂ
ಆರಳಿಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟು, ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವ ಕಿಟ್ಟಿಗೆ)
ಇದಿಲ್ಲೆಡ್ಲೋಗ್ತೇನೆ, ನಾಳೆ apply ಮಾಡೋಕೆ....Cottonooವೇ
ಪದ್ದಲ್ಲೇ ಇದೆ... ಹಂಚಿಕಡ್ಡೀಲಿ brush ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನೀನೇ
ಹಚ್ಚು..ನೀಸಾಯಿ ಮಚ್ಚಿ ಹುಷಾರೂಪ್ಪ!..Terrible poisonoo!
linament of Belladonna, ಬಂದ್ವಾಯಿ ನುಂಗ್ಬಿಟ್ಟಿ ಯಾವ್ವಾ
ಕ್ಕು ಬಂದ್ವಾ ಬದಕ್ಕೋದಸಾಧ್ನ....ಮಗು ಇರೋ ಮನೆ...ಹುಷಾ
ರೂಪ್ಪ...Good-Night.

ಕಿಟ್ಟಾ:—Good-Night ಡಾಕ್ಟರ್ .... ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದ್ವೇ
ಳೇನೆ....ನರ್ಸ್ ಸ್ಥಿತೀನ.

(ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಬೀದೀಬಾಗಿಲಿನಿಂದಲೂ ಕಿಟ್ಟಿಯು ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿಂದಲೂ
ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವರು.)

ನರಸು: —(ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ಮಾದವು
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತ) ಯಾವ್ವಾಕ್ಕು ಕೈಲೂ ಆಗೊಲ್ಲ...ಇದೊಂದ್ವಾರಿ
....ಈಗ್ಗಿದ್ದರ್ಬಾರ್ಡು...ಅಪ್ಪೇಳ್ವ ... ಹತ್ತನದ್ದಾನಿ ತವ್ವೋಕೆ ಬಬ್ಬ
ಸಾಯೋಕ್ತಿಂಜರೀ ಬಾರೊಂದತ ... ಇನ್ನಾನ್ನತೋ ...ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ವೋ
ಗ್ತುನೇಲಿ....ಅಪ್ಪೂ ಅಮ್ಮೋವೇ ಸಾಯ್ವೇಕಾದಿಲ್ಲ .... ಕಿಟ್ಟೀಗೂ
ಹೆಂಡ್ತಿ ಬರತಾಳೆ....ವುಟ್ಟಾಂನ್ನುಂಗೋಕೆ ಯಾವ್ವುಲೇನೂ ಬರೋ
ದಿಲ್ಲ....ಹಿಂಜರೀಬಾರ್ದು... [ಹುನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

ಮಂಚವನ್ನು ಇಳಿದು ಕೋಣೆಯ ವಾಮಾಂಶವನ್ನು ಸೇರಿ ದ್ರಾವಕದ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಮೇಜಿನಿಂದ ಕಸಿದು, ಸೀಸೆಯ ಬಿರಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸಿದು ಸೀಸೆಯ ಬಾಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಎತ್ತುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯುವ ಕೈಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಜಗ್ಗಿ, ಬಾಯಿಗೆಳೆಯುತ್ತಾ] ಈಗಿದ್ದರ್ಬಾರ್ದು .... ಹಿಂಜರಿದಬಾರ್ದು ....

ಅಮ್ಮನ್ನಾವು ... ಅಮ್ಮನ್ನಾವು ... ಕಿಟ್ಟೀಸಾವು.... ಪುಟ್ಟವಾ ಹುಲಿ ಬಾಯ್ಗೆ ಬೀಳೋದ ... ಇದ್ದೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪೋಕೆ.... ಒಂದೇ ದಾರಿ ... ಇದ್ದ ಗಾನ ಹೆದರ್ದ ಸುರ್ರೊಂಡೋ ಬಾಯ್ಗೆ ... ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.... ಯಾರ್ವದು ಕೋರೂ ಅಸಾಧ್ಯಾಂತ.... ಬೆದರ್ಬಾರ್ದೀಗ, ಹಿಂಜರಿದಬಾರ್ದೀಗ ... [ಥಟ್ಟನೆ ದ್ರಾವಕವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಸಿದುಕೊಂಡು ವಾಂತಿಯಾಗಲು ಉದ್ವೇಗಿಸುವ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅಡಗಿಸಿ—ಒಂದು ತೊಟ್ಟಾ ದರೂ ಹೊರಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಒದಗದಂತೆ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಮುಚ್ಚಿ, ನುಂಗಿದ ದ್ರಾವಕವು ಜಠರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಕಿವಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ “ಹಯ್ಯೋ ಹಯ್ಯೋ” ಎಂದು ಹೊರಳಾಡುವಳು.]

ಪುಟ್ಟಿ :—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಏನಕ್ಕಾ ಇದೂ(ಬೆದರಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು)
.... ಅಮ್ಮನ್ನರೀತೇನೆ!

ನರಸು :—ಬೇಡಾ, ಇಲ್ವಾ—ನೀರೂ —ನೀರೂ ! ಕಿಟ್ಟಿನೊಟ್ಟಿ ಗ್ಯಾರೀ... ಅಮ್ಮನಿಗೇಳ್ವೀಡ ..... ಅಪ್ಪನಿಗೇಳ್ವೀಡ . . . ನೀರೂ.. (ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ) ನೀರೂ... ಕಿಟ್ಟಿನೊಟ್ಟಿ ಗ್ಯಾರೀ. . . ಹಯ್ಯೋ ನೀರೂ....

ಪುಟ್ಟಿ :—(ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಓಡಿ) ಕಿಟ್ಟಿ.... .... ಕಿಟ್ಟಿ.... .... ಇಲ್ವಾ .... ಅಕ್ಕಿಗೆ ....

ನರಸು :—ಮೆಲ್ಲಗೊಗು ಪುಟ್ಟಾ.... ನೀರೂ.... ನೀರೂ....

ಪುಟ್ಟ:—ತರೀನಕ್ಕಾ....(ಹೋಗಿ ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರನ್ನು ತರುವಳು.)

ನರಸು:—(ನೀರನ್ನು ಒಂದೇ ಗುಟುಕಿಗೆ ಕುಡಿದು) ಸಾಲೂ... ಸಾಲೂ...ಚೊಂಚ್ಚು ಲಗೊಂಬಾ... ಬಿಂದ್ಲೇ ಲಗೊಂಬಾ .... ಹಂಡೇ ಲಗೊಂಬಾ ಸಾಲೂ .. ಹಯ್ಯೋ ಹಯ್ಯೋ !....

ಕಿಟ್ಟಿ:— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಪುವೇಶಿಸಿ) ಏನ್ನ ಸುರ್ ಇದೂ ! (ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಖಾಲಿ ನೀಸೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಹಯ್ಯೋ ! ದೇವೇ! ಇದ್ದು ಕುಡಿದ್ವಿಟ್ಕಾ !!....(ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲು ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಾ) ಡಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಕಲಿತೇನೆ.

ನರಸು:—(ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಕಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸವಾಪಿಸಿ ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ) ದಮ್ಮಯ್ಯಾ .. ಕಿಟ್ಟೀ..ಹೋಗ್ಬೇಡ..ಯಾವ್ವಾಕ್ಕು ಒಂದೂ ಅಸಾಧ್ಯ ...ಒದ್ದೋದಸಾಧ್ಯ . ದಮ್ಮಯ್ಯಾ ... ಅಪ್ಪಿಗೂ, ಅವ್ವಿಗೂ ಹೇಳ್ಬೇಡಾ....ನೀರೂ.... (ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುತ್ತಾ) ಪಾಪೀ ನೀರೋ....ನಿಸ್ಸರ್ವಕ್ಕೆರೋ.... (ಕಿಟ್ಟಿಯು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚೊಂಬಿನ ತುಂಬ ನೀರನ್ನು ತರುವನು) ; (ನರಸುವು ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಕುಡಿದು) ಅಮ್ಮಾ....ಅಮ್ಮಾ(ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿದಾಸವಾಗಿ)ಹಯ್ಯೋ ಕಿಟ್ಟೀ .. ನಾನುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ಬಬ್ಬಗೊಂದುಪ್ಪಾರ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲಾ.... ಅಜ್ಜಿ ಸಾಯೋವಾಗ....ಅಮ್ಮಾನೂ, ಅಮ್ಮಾ ವೇ ಬಯ್ಯಾಗೆ....ನಾನುಟ್ಟಿದ್ದೇ ನಮ್ಮುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಾರ ! ಈಗ್ಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಅವ್ವಿಗೂ, ಅಪ್ಪಿಗೂ, ಪುಟ್ಟಗೂ ಆಗೋ ನನ್ನ ಪಕ್ಕಾರಾನ .... ನಿಸ್ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಕೆಡಪ್ಪೇಡ ಕಿಟ್ಟಿ.... ಆ ನೀಸೇನ ಮೂಲೇಗ್ಗಿಸಾಕು ! ನಾನೀಗ್ಗೆ ತ್ರೇಂಬೋದು ಹೊರಗ್ಗಿದ್ದೆ .... ನಾಳೇ ನನ್ನೆಣಾನಗ್ಗೋದು .... ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತೆ, ಅಪ್ಪಿಗೆ....ನೀರೂ.... ನೀರೂ.... ನೀರೂ ....

ಕಿಟ್ಟಿ:—(ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚೊಂಬಿನ ತುಂಬ ನೀರನ್ನು ತರುವನು.)

ನರಸು:—(ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟು) ನಿಲ್ಲಾರೇ....
ನಿಲ್ಲಾರೇ....

ಕಿಟ್ಟೋ:—(ಮೆಲ್ಲಗೆ ನರಸುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸುವನು.)

ನರಸು:—ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ್ನಿಡ್ಬೇಡ....ಅನ್ನಿಗ್ಗೇಳ್ವಿಟ್ಟಾಳು.

ಕಿಟ್ಟೋ:—ಇದಾಪ್ಪಪ್ಪಲೆ ನರ್ಸು .... ಏಗ್ರಾಡ್ಬಹುದೇ ?....
ದೇವು ಒಪ್ಪಾನೇ ?

ನರಸು:—ಯಾವೇವು? ಕಿಟ್ಟೋ? .... ಗಂಡಸಿಗಿಧಾನೆ
ದೇವು; ಹೆಂಗಸಿಗೆ ...ಗಂಡೇ ದೇವು ಅಂತಾರಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡವು....
ಗಂಡೇ ಇಲ್ಲದ್ದನಗೆ ದೇವ್ರೆಲ್ಲ? ...ನನ್ನಪಾಸ ಒಪ್ಪೋಕಾಗ್ಲಿ ...ತಪ್ಪು
ಅನ್ನೋಕಾಗ್ಲಿ, ಗಂಡಿಲ್ಲದ್ದನಗೆ ದೇವ್ರೆಲ್ಲಧಾನೆ?.... ಇನ್ನೀ ನನ್ನಾ
ಪ್ಪಿಂದ, ನಿನಗ್ಗೊಂದಕ್ಕರೋ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ, ದೇವನೂ....ನಾನ್ನತ್ತೇಲೆ
ಪುಟ್ಟಾಗಾಗೋ ಮದ್ವೆಯಿಂದ ಅಕ್ಕಿಗೊಬ್ಬ ದೇವನೂ ...ನಾನ್ಮಾ
ಡ್ಕೊಟ್ಟಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ ...ಕಿಟ್ಟು .... ಇದಾಪ್ಪಪ್ಪಲೆ ...ಪುಣ್ಯ . ನಾನೊ
ಡ್ಕೋಳಾದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಪಾಪ ...ಇದ್ವರೂ ಬದ್ವಿದ್ದದ್ದೇ ಪಾಪ ...
ಇನ್ನಾ ನನ್ನಾಯೋದ್ವಣ್ಯ ...ಕಿಟ್ಟೇ....ಪುಣ್ಯ! ... ಕಿಟ್ಟೇ .... ಹೋಗ್ತಿ
ದೇನೆ ...ಅಮ್ಮನೊಂದ್ವರಿ ನೋಡ್ಬೇಕೊಂಸ್ತೆ .... ಅನ್ನಿಗ್ಗಿಳೀ
ದಾಡಿಗೆ, ಮೆಲ್ಲಗ್ಗೊಂಬರೀಯಾ ... ? ....

ಕಿಟ್ಟೋ:—(ತನ್ನ ಅಳುವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ) ಹೂಂ....ನರ್ಸು
(ನರಸುವಿನ ಕೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು
ಅಳುವನು.)

ನರಸು:—ಅತ್ತೇಸ್ಸಯೋಚ್ಚ ? ಕಿಟ್ಟೇ ...ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತಾಗ್ಗಿಂದ
....ಅಳುನಲ್ಲೆ ಮುಳ್ಳಿರೋ ನಮ್ಮನೇಲಿ ...ಇವತ್ತಿಂದ ಆದ್ರೂ... ಅಳು
ಅಡಗ್ಲಿ ...ಕಿಟ್ಟೋ....(ಕಿಟ್ಟೋವಿನ ಮುಖವನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖದ ಹತ್ತಿ
ರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಅವನ ಹಣೆಗೆ ಮುದ್ದಿಡುವಳು) ಕಿಟ್ಟೇ ....
ನಮ್ಮಿಟ್ಟಿ....ಅಮ್ಮನ್ನರೀ....ರಾಜ....ನೋಡ್ಬಿಟ್ಟೋಗ್ಗೇನೆ.

[ಕಿಟ್ಟೆಯು ಅಳುತ್ತ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವನು.]

ಪುಟ್ಟ :—ಅಕ್ಕಾ ....ನೋವ್ವಂತಿದೆಯೇ ? ....ಎಲ್ಲಾ ಸರೋಗುತ್ಯೇ ?

ನರಸು :—(ಪುಟ್ಟವನ ಮುಖವನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ) ಇನ್ನೇ ಲೆಲ್ಲಾ ಸರೋಗತ್ವ ನಾಣಿ... ಆದ್ರೆ ನೋವು ಹಾಗೇ ಇದೆ ...ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ನೀರೂ ...ನೀರೂ....

ಪುಟ್ಟ :—ನೋವು ಸಂತಿಲ್ಲೇ ? .... ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೇ ? .... ಮತ್ತೆ ಹ್ಯಾಗ್ಸರೋಗತ್ತೇ ?

ನರಸು :—ಹ್ಯಾಗ್ಗಿತ್ತಿಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಾ! .... ಎಲ್ಲಾ ಸರೋಗೋ ಕ್ಕುಂಚೇನೇ ನೋವ್ವೆಚ್ಚು .... ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗ್ಗೋಕ್ಕುಂಚೇನೇ ಕಕ್ಕ ಕ್ಕತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು .. ಹಕ್ಕಿಗ್ಗಿಗೆ ...ರೆಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹಾರೋಕ್ಕುಂಚೇನೇ ಗೂಡಿವಕ್ಕಿಟ್ಟೆಚ್ಚು (ಪುಟ್ಟವನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು) ನನ್ನಿಂದ ...ಈಗ್ಯಾ ವ್ವುಲ ಬರುತ್ತೋಡೋಣ, ನನ್ನಿಂದನ್ನಂಗೋಕೆ....ಅಮ್ಮ ಬಂದ್ಲೇ ಪುಟ್ಟಾ.... .... ?

[ಕಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ವೆಂಕಮ್ಮ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ಕಿಟ್ಟು :—(ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ)ಅಮ್ಮಾ ಎಲ್ಲಾ ಆಗ್ಗೋಯ್ತು ....ಹೋಗ್ತಿದಾಳೆ .. ಅಳದೆ .... ಮಾತಾಡ್ತೆ .. ಸುಮ್ಮನೆ (ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಬರುವ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು, ಮಾತಾಡದೆ ಮಂಚದ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸುವನು.)

ವೆಂಕಮ್ಮ :—(ನರಸುವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಸೇರಿ) ಹಯ್ಯೋ ನರಸು, ಹೀಗಾಡಬಹುದೇ !!

ನರಸು :— (ತಾಯಿಯನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನೊತ್ತುತ್ತ) ಅಮ್ಮಾ ! . . . ನಮ್ಮಮ್ಮ ! . . . . . ಅಮ್ಮಾ, ನೀನಕ್ಕೆಷ್ಟಿನ ಆಯ್ತಮ್ಮ . . . ನನ್ನೆ ಮದ್ಲೆ ಮಾಡ್ಲೇಕು ಅಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸ್ತಿದ್ದಿಂದ ಈಗಿನರಗೂ ಬಂದ್ಲೂ ನಲೀಲಿಲ್ಲಮ್ಮಾ . . . ನಿಮ್ಮಬದ್ದೇಲಿ . . . ಆದ್ರಿನೇಲೂ ಗ್ತೀಯಮ್ಮಾ.

ವೆಂಕಮ್ಮ:—ಹಯ್ಯೋ ! ನರಸ್ಸು . . . ನೀನ್ನೋದ್ದೇಲೆ ನಗೂ ಬೇರೇನೆ ನನ್ನೆ ?

ನರಸು:—ಇಲ್ಲೇ ಏನಮ್ಮಾ ! . . . ಇನ್ನೆಲ್ಲಿನ ದುಃಖ ! ಅಷ್ಟೆ. ಕಿಟ್ಟುಗ್ಗಿದ್ದೆ ಆಗಿ, ಮಕ್ಕುಟ್ಟು ಮನೆ ತುಂಬ, ಆ ಮಕ್ಕು ಅಂಬಿಗಾಲಿಡ್ತಿರೋವಾಗ ನಗುಬರುತ್ತಮ್ಮಾ, ತನ್ನಷ್ಟಗತ್ತಾನೆ ಬರುತ್ತಮ್ಮಾ (ವೆಂಕಮ್ಮನ ತಲೆಯನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ) ಅಮ್ಮಾನಾನೊಡ್ಡೋಳಾಗೋಕ್ಕುಂಜೆ, ಸಿಸ್ತಲೇಲೊಂದ್ರೂ ಕೂದ್ಲಿಲ್ಲಮ್ಮಾ . . . . . ಹೇಳಾರಲ್ಲಾ, ಕೊರೆಬಂದ್ಕುಸದೆ, ಕೂದ್ಲು ನೆರ್ದೋಗ ತೇಂತ . . . . ತಿರಗ್ಗಂತೋಷ ಬಂದ್ರೇಮ್ಮಾ, ನರ ಕೂದಲು ತಿರಗ್ಗಿನೂ ಕಪ್ಪಾಗ್ಗೇಕಲ್ಲೇ ? . . . . ಕಿಟ್ಟುಗ್ಗೊಂಡಿ ಬಂದು, ಪುಟ್ಟಾಗ್ಗೊಂಡೂ ಬಂದು, ಮನೆಯಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕನಗು . . . . ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇದ ಘೋಷ, ಮನೇತುಂಬ ತುಂಬಿರೋವಾಗ, ನಿನೊದ್ದೂ ಕಪ್ಪಾಗಿ ನಗ್ಗಿಯೊಮ್ಮಾ. ತಿರಗ್ಗಿಯೊ . . . . . ಇದ್ದಾನಾಡಿದ್ವಾಪಂದಾಮ್ಮಾ ಕಿಟ್ಟು . . . . ಹೆಂಗ್ಗಿಗೆ ಗಂಡ್ಲೇ ದೇವ್ರಾಂತ ಅಂತಾರಲ್ಲಾ . . . . ಕಿಟ್ಟು ಹೆಂಡ್ಲಿಗೂ, ಪುಟ್ಟಾಗೂ ದೇವ್ರನೂ, ಸಿಸ್ತುಬಿಕ್ಕುಗೂನೂ, ಅಪ್ಪಿಗ್ಗಂತೋಷಾನೂ, ತರೋ ಇದ್ದು ನಾನಾಡಿದ್ವಾಪ್ಪೇಅಮ್ಮಾ . . . . ಇನ್ನು ಆಗ್ಲಾದ್ಲೂನೂ, ಯಾಕ್ಕುಟ್ಟಿದ್ದೀಶನೀ ಅಂತಜ್ಜಿ . . . . [ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೋ ಕಂಡಂತೆ ದುರುದುರುಗುಟ್ಟಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಚೇತ್ಕಾರಭವನಿಯಿಂದ] ಅಜ್ಜೀ . . . ಬಯ್ಯೇಡ ಅಜ್ಜೀ, ಶನೀಂತ್ಯೆಯೇಡ . . . ಇನ್ನೇಲೆಲ್ಲಾ ಸರೋಗುತ್ತೆ . . . . . ಅಜ್ಜೀ . . . . ಬಯ್ಯೇಡ . . . ಅಜ್ಜೀ . . . ಬಯ್ಯೇಡ . . . ಹಾ ? . . . . ಹಾಂ ! . . . . [ಥಟ್ಟನೆ ಬೀಳುವಳು. ಗತಪ್ರಾಣಳಾದ ನರಸುವಿನ ತಲೆಯು ಮಂಚದ ಅಂಚನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಬಿದ್ದು ತೂಗುವುದು. ಕೇಶರಾಶಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಶವದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳಿನ ಮುದ್ರೆಯು ಕಂಡುಬರುವುದು.]

ವೆಂಕಮ್ಮ:— ಹಯ್ಯೋ ! ನರಸ್ಸು ! ಹೋದ್ದಾ ! [ಶವದ ಭುಜಸಾರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಹೂತು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವಳು. ಕಿಟ್ಟಿಯು ತಲೆಯ

ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುಟ್ಟ ಕಾಲಿನ ಕಡೆಯೂ ಮುಖಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ.....
“ನರಸೂ, ನರಸೂ, ಅಕ್ಕಾ, ನಮ್ಮಕ್ಕಾ” ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವರು.]

ರಂಗಣ್ಣ:—(ಸನೆದ ಪಸಸದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸೇಶಿಸಿ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ) ಹಯ್ಯೋ ದೇಪ್ರೇ.... ಇದೇ ಸನಾಹುತಾ....
[ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಖಾಲಿ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಹಣೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶವವನ್ನು ಸಮಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ .... ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಆತ್ಮಧ್ವನಿಯಿಂದ] ಹಯ್ಯೋ! ಸನ್ಮಂದಾ! ಸನ್ಮದ್ವಂದವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಈ ಪಾಳವವಾಚದ ಬಾಯ್ಗ ಬಲಿಯಾಗೊಟ್ಟ ಸ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯೇನ, ನಿನ್ವಾಪಿ ತಂದೇಗೆ ಉಳಿಸ್ಕೊಡೋಕ್ಕೇಸ್ವಲೀ ಆದ್ರ್ಯಾ! .... ಹಯ್ಯೋ! ಈ ತಪ್ಪಾರದೂ!!! [ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕ ಮೂವರಂತ ಶವದ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ ಗೋಳಾಡುವನು.]

[ಫರದೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೀಳುವುದು]

ಭೂತದಯವೆಂಬುದನು ನಾಣ್ಯಕೆ |

ಸೋತ ಪಾವನು ತಿಳಿಯನೇನೈ |

ನೀತಿ ಮಾರ್ಗದ ಮಾತು ರುಚಿಸುವುದೆಂತು ಘಾತುಕಗೇ ? ||

ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದು :

ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್, ಅರಳೇಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಕೈಲಾಸಂ

ಇವರ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿವೆ

ಹೋಂ ರೂಲೂ

ಅಮ್ಮಾವ್ರಗಂಡ

ಗಂಡಸ್ಕತ್ರಿ

ಸತ್ತವನ ಸಂತಾಪ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ

ಬಂಡ್ವಾಳ್ವಿಲ್ಲದ ಬಡಾಯಿ

ಶೂರ್ಪಣಖಾ

ಸೂಳೆ

ತಾಳೀಕಟ್ಟೋಕ್ಕೋಲೀನೇ ?

ಅಳಿಯನ ಮುಪ್ಪಿಗೆ ಅಪರಂಜಿ ಸಿಪ್ಪೇ ?

ಮೊಮ್ಮಗಳ ಮುಯ್ಯಿ

ಪೋಲೀ ಕಿಟ್ಟೇ

(೨ ಭಾಗಗಳು)

ಇತ್ಯಾದಿ

ರಾಮಮೋಹನ ಕಂಪೆನಿ

ಬಳ್ಳೇಪೇಟೆ : : : ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

